

Te AMSTELDAM,
By KORNELIS vander SYS, Boekverkooper.

VONKEN
DER
LIEFDE JEZUS,
Van het God-begeerende
ZIELEN-VUUR:

ZYNDE
Bloempjes der Zalige Hoop, tot verheugelykheid der Wandelaars, langs den Weg, na Vreden-Ryk.

Een behelzing van vyftig Zinne-beelden, met hunne daar op ſpeelende, verzen, en heilige Spreuken.

DOOR
JOANNES LUIKEN.

De vyfde Druk.

Wy hebben hem lief, om dat hy ons eerſt lief gehad heeft. 1 Joan: IV: 19.

TE AMSTELDAM;
By KORNELIS VANDER SYS, Boekverkooper, in de Beurs-ſtraat, in de drie Raapen. 1717.

VOORZANG.

Aan den Beminden Leezer.

Wie *Jezus* lief heeft, buigt, en knield
In 't ſtof, en voud zyn handen t'zaamen,
In zynen Naam, zo ryk bezield,
(De ſchoonſte *naam* van alle naamen!)
Dien nooden wy, met oor, en oog.
Op ſchetſen, en beſpiegelingen,
Geſpannen tot een Regenboog,
Van vyfmaal tien veranderingen.
En of zich 't een en zelve woord,
In overvloed komt meê te deelen,
Zo dat men veelmaal *Jezus* hoort,
Dat moet den leezer niet verveelen,
Die deezen Balſem in 't gemoed
Omhelſt, en houd voor zyn beminde:
Want *Jezus*, is Gods hoogſte zoet,
Gelukkig zynze die hem vinden!
Dit Balſemwoord, voor Adams wond
Dat was by Paulus, in zyn leeven,
Gelyk beſtorven in den mond;
Dat tuigt het woord door hem geſchreven?
Noch doet ons hier de Oudheid by,
Doe 't waardig hoofd was afgeſlaagen,
De mond noch driemaal *Jezus* zei,
Zo diep in 't heilig Hert gedraagen.
ô *Jezus*! die van eeuwigheid,

VOORZANG.

In 't eeuwig, eind'loos, ongemeeten,
Den grooten Zoon des Vaders zyt,
Een heilig *liefden-licht* geheeten;
Doe uw gefpeel verdorven was,
Woud gyze, uit liefde, niet verlaaten,
Op dat de Elende weêr genas,
Ontfloot zich 't wonder, boven maaten,
God heeft de waereld zo bemind,
Dat hy zyn EENIGEN GEBOOREN
Beminden Zoon, en heilig Kind,
Gegeeven heeft, om 't kwaad te fmooren.
God gaf, om 't zwaare werk, des Noods,
Niet, Een der Zoonen, maar dien EENEN:
Dat is wat heerlyks, en wat groots!
Den armen Menfch tot heil verfcheenen.
Den JERUBYN, zo hoog en fchoon,
Uit God gebeeld, van zyne Krachten,
Is ook Gods Kind, en lieven Zoon,
Gekroond met Koninglyke machten:
Den menfch, van God zo zeer bemind,
Uit hem, en door hem, fchoon gefchapen,
Is ook Gods Zoon, en waardig Kind,
Om vreugde uit zyne deugd te raapen!
Wie is dan deeze? hoog en waard!
Van welke zich het Woord laat hooren,
Op zulken hoogen fchoonen aard;
God GAF ZYN EENIGEN GEBOOREN?

Hier

VOORZANG.

Hier word geen Beeld'lykheid betracht,
Wy moeten 't DEEL van 't HEEL verlaaten,
Het Wezen Gods beſtaat in kracht,
En boven alle form en maate.
Verheft het beeldeloos gezicht,
En ziet door Kreatuuren heenen:
Wy weeten van een eeuwig LICHT!
Waar heeft dat eeuwig uitgeſcheenen?
God is EEN ſcherp VERTEEREND VUUR:
Daar is den VADER, en den ZOONE:
Betracht de werking der Natuur,
Die zal 't, in haaren Spiegel, toonen;
God is een [a]VUUR, een [b]LICHT, een [c]GEEST,
Zeer onderſcheiden in 't betrachten,
Van eeuwigheid maar EEN geweeſt,
Beſtaande in driederleie krachten.
Het heilig licht der Majeſteit,
(Niet hier of daar, maar ongemeeten,)
Is 't lieve Kind van eeuwigheid,
Niet uit te ſpreeken noch te meeten.
Dat is dien grooten eeuw'gen ZOON,
Van de ondoorgrondelyken VADER,
De Welle van al 't Hemels ſchoon,
En aller vreugde en deugden ader.
Het Licht is vriend'lyk, zoet en zacht,
Een uitvloet, geeven, mede-deelen,
Gelyk een balſemende kracht,

 Om

a Heb: XII: 19, b 1 Joan: I: 5, c Evang: Joan: IV: 24.

Om wrang, en ſtrang, en zuur, te heelen.
  Dat was den Oli die daar vlood,
Tot heil van Adams zwaare wonden!
  In de allerhoogſte en diepſte nood,
Als nergens uitkomſt wierd gevonden.
  Op dat de krankheid weêr genas,
Is 't lieve Kind, van 't eeuwig leven,
  Geworden dat het niet en was,
En echter dat het was, gebleeven.
  God is geopenbaart in 't vlees,
En als een 's Menſchen Zoon bevonden;
  Op dat hy 't Vaders Hert bewees,
Om 't overzwaare werk der zonden.
  Ziet Bruid, wie dat den Bruigom zy!
Geen ſchoonſte van de Jerubynen,
  Het moet hier altemaal voorby,
En laaten *'t Herte Gods* verſchynen.
  't Is *Jezus!* eeuwig uit de KRACHT,
Gelyk een Balſemdauw, gereezen,
  Die 's Vaders vuurigheid verzacht,
En maakt een lief'lyk vreugden-wezen:
  Die heeft het ſtrenge Toorenzuur,
Dat in de Menſchheid was ontſtooken,
  Met goed, en Zoet van Gods natuur,
Getempert, en den macht gebrooken,
  Dat is dien grooten Bruidegom,
Zo klein in ned'righeid verzonken,

Dat

Dat de allerminste, zonder schroom,
In zyne liefde mag ontvonken.
Hier geld nog ryk, nog groot, nog hoog,
Noch goude kruin, noch wyze reden,
Maar een eenvoudig heilig oog,
Om valse liefde te vertreeden.
Wat word den Minnaar overryk,
Die zulk een Liefste mag gebeuren;
De waereld is maar drek en slyk,
Met al haar schyn en slechte leuren.
Hy zelver is den grooten loon,
En opgehoopten buit der schatten,
Fontein en Bron van alle schoon,
Van Hemels groote niet te omvatten.
De Wysheid kiest het beste goed,
Daar is geen beter deel te vinden;
Als deeze Paerel in 't gemoed,
Die zal een knoop van welvaart binden,
Die tyd noch eeuwigheid ontbind,
Laat vaaren alle beuzelingen,
Van 't aards-gezinde hert bemind,
Wy moeten hooger toonen zingen.
Ach Bruidegom, die *Jezus* hiet!
Wy willen u in 't Hert beminnen;
De waereld is de liefste niet,
Al speelt zy schoon voor onze zinnen.
Gy zyt de waereld die ons haagt,

Al schynt Zy veel, gy zyt ons meerder,
'tIs loflyk die na 't beste vraagt,
Aan 's levens einde gaat hy veerder;
De dood snyd hem geen welvaart af,
Maar laat zyn Morgenster verryzen,
Uit vlees en bloed, dat duister graf,
Om 's Hemels ruime lucht te pryzen.
Dan breekt zyn Zon eerst helder door,
En laat geen avond meer verwachten,
De Eeuw'ge Daag'raad doet zich voor,
De vreugde klimt in alle krachten.
Laat and're Minnaars dit of dat,
Met lusten, willen, en begeeren,
Omhelzen, voor haar beste schat.
'tIs idelheid, en 't zal verteeren.
Maar wie het eeuwig *Liefden-Kind*,
Van 't Eeuwig, Eind'loos, Ongemeeten,
In 't binnenst van zyn Hert bemind,
Die heeft de rechte schat bezeeten.
Nog roest, nog dief, nog mot, nog dood
Zal hem ontblooten, noch berooven,
Al wat 'er dreigd, hier is geen nood;
Dat is een welvaart om te looven.
Treed aan, al die zyn heil begeerd,
Wat laat men zich noch langer nooden?
Al die zyn rug de waereld keerd,
Word deeze Rykdom aangebooden.

Ge-

VOORZANG.

Gelyk het bloozend Morgen-licht,
Al die haar rug na 't Westen keeren,
Zo helder draagt in 't aangezicht,
Zo doet de Zonneschyn des Heeren.
Keert uwes herten rug na de aard,
Dan zal den Hemel u bedaagen,
Die altoos lichte straalen baard,
En haar ontmoet, die naar hem vraagen.
ô Allerschoonste Morgen Zon,
Van alle eeuwigheid gereezen;
Wiens opgang nooit met tyd begon,
Wie anders zouw de liefste weezen?
Weg onbedachte waereldling,
Verlieft op slechte beuzelingen,
Uw liefste is een nietig ding,
Wat zouw men die ter eeren zingen?
Of vraagt gy noch, zo wel gemoed,
In uw gedachten gaauw en schrander;
Wie hy, die onze liefde voed,
Dan zo veel meer is, als een ander?
Uw Lief is AARDE, en onze is GOD:
Hier nooden wy 't besluit der Wyzen,
Wie deelder is van 't beste lot,
Het meest te lieven en te pryzen.
Ontsluit uw innerlyk gehoor,
Om 't machtig onderscheid te hooren,
Op dat het ook uw lust bekoor,

En

En van uw liefde werd verkooren.
Wat brengt des waerelds liefde voort?
Een korte vreugd, en lange Elende,
Ontsluitende een naare Poort,
Wanneer men komt aan 's levens Ende.
't Is moeiten, onrust, en verdriet,
Wat rook, en wind, en vlugge schimmen,
Voor Wat, een Vat, een idel niet,
Behalven 't naberouwent glimmen.
Maar God, dien schoonen Bruidegom,
Zal meerder geeven als wy wensen,
De geur en fleur, der vreugden-blom,
Wiens opgang nimmer zal verslensen.
Als Aarde en Hemel zal vergaan;
En worden als het was voor deezen;
Blyft God, en 't Goede eeuwig staan,
Onwankelbaar in werk en wezen.
God schiep de ziel tot zyn gespeel,
Om eeuwig nevens hem te leeven,
Dat is te groot en over-veel,
Om voor een aardse vreugd te geeven,
Van deeze Bruidegom en Bruid,
Zong onzen boezem deeze Zangen,
Wy strooijen onze bloempjes uit,
Gelieft ze kinderlyk te ontfangen.
Niet als een werk van noodigheid,
Dat gy tot leering diend te weeten,

Maar tot een ſpeeling in de tyd;
Van 't vreemde land, door ons bezeeten,
Op dat wy, langs de Pelgrims-baan,
Malkander Bloempjes mede-deelen;
En wyl wy trachten t'huis te gaan,
Met hemelſe gedachten ſpeelen.
Wyl and're gaaren vrolyk zyn,
In waerelds goed, en aardſe dingen,
In mommery, en valſe ſchyn,
En overvloed van beuzelingen,
Waarom zouw onze Eenvoudigheid,
Niet onderweeg, met groot verheugen,
Langs 't pad, dat na de vrede leid,
Van Hemels-wezen ſpreeken meugen?
Daar 's menſchen hert meê is vervuld,
Daar vloeid en loopt de mond van over,
Gelyk gy altyd hooren zult,
Of goed, of kwaad, of ryk, of ſober.
Van dit, van dat, van dus of zo,
Van weelde, welluſt en vermaaken,
Van rook en wind, van kaf en ſtro,
Van drek en ſlyk, en aardſe zaaken;
Of ook van God, van goed, van deugd,
Van liefde, goedheid en genade,
Van hoop, van trooſt, van vrede en vreugd,
Van 's Heeren weg, en 's Hemels paden.
Elk Wel-bron giet zyn water uit,
Of

Of dit, of dat, al wat het leven,
Van binnen in 't begeeren ſluit,
Dat wil 't ook in den uitvloed geeven.
Een ander ſpreekt van geld en goed,
Van luſt, van vrees, van kryg en vrede,
Van winſt, van voor- of tegenſpoed,
Van zee, van landen en van ſteden:
Maar wy van *Jezus*, 't lieffſte Kind.
Ach *Jezus! Jezus!* brood der Zielen!
Van alle hong'raars zeer bemind,
Die in de naam van *Jezus* knielen.
ô Groote Ignaci, kloek in ſmert,
Voor leeuwen-brulling zonder vreeze,
Liet gy in uw doorkerfde Hert,
De Goude Naam van *Jezus* leezen,
't Gevalt ons ſchoon, en ſmaakt ons zoet,
Hy ſtaat ook in ons hert geſchreeven,
Of wy begeeren 't in 't gemoed,
Want *Jezus* is des herten leven:
Wy willen vrolyk zyn in God,
Al baard de pelgrims weg veel zuchten,
De hoop beloofd een dierbaar lot,
En doet het ongenoegen vluchten.
Hebt goede moed die God bemind,
Hy noemd zyn eigen zelven Vader,
Wat zyt gy een gelukkig kind,
Stap voort, gy komt uw erfdeel nader.
Die

Die een Monarch, van 't aardſe Heel,
Mogt vader noemen, door geboorte,
Dat had een ſchyn van groot en veel,
Als ging hy in, door gulde poorten:
Maar zwyg van zulken kleinigheid,
Daar 't leven God mag Vader noemen;
Dien allerhoogſte Majeſteit,
In eeuwigheid niet uit te roemen.
Ach onze Vader, die daar zyt,
In 't Hemelryk, zo uitgenomen,
Maakt ons gemoed voor u bereid,
Op dat uw Koningryke kome,
Ach Vader! Vader! goed en groot;
Gy zult uw kind'ren niet verlaaten,
Al tobt de Duivel, Hel, en Dood,
Uw macht is boven alle maaten.
Wel aan dan Pel'grims waar gy woond,
Door God geraakt tot open oogen,
Die u het Spoor ten Hemel toond,
Maar wel gemoedigd voortgetoogen;
Tot dat wy in het Vaderland,
Malkander vriendelyk ontmoeten,
En met een t'zaam-gevlochten hand,
In 't eeuwig Vreugden-Ryk begroeten.
En of wy in dit jammerdaal
Malkander kennen, zien, noch vinden
Op 't eeuwigduurend Bruilofts-Maal,

Daar worden wy bekende vrinden.
Ach Heer! wat zal me 'er vrolyk zyn,
In God en Goddelyke dingen,
En met de ſchoone Serafyn,
Dat hooge lied, van liefde zingen!
Weeſt ondertuſſen wel-gemoed,
Gods liefde en kracht wil u geleiden,
En zy een Lichter voor uw voet,
Tot dat gy komt van hier te ſcheiden.
Wy treeden met malkander voort,
Naar 't zalig Land van vrede en vreugde.
Beminde mede-Pel'grims, hoort,
Of u dit bloempje wat verheugden,
En uwen reuk verkwiklyk werd,
Dat uwe liefde my wouw loonen,
Zo wenſt my *Jezus* in myn Hert,
Dan zult gy goede vriendſchap toonen.
Dat hoogſte en diepſte Liefde-Punt
Van *'t Herte Gods*, voor ons gegeeven,
Dat word u ook van my gegunt,
In merg en been, van 't Zielen-leven.
Vaar wel in God, het eeuwig Goed,
Vaar eeuwig wel in *Jezus* Naame,
Op dat u al zyn heil ontmoet,
Ja, aan ons Wormpjes altezaamen,
Om 't bloed van *Jezus Chriſtus*, AMEN.

J. LUIKEN.

VON-

VONKEN
DER
LIEFDE JEZUS,
Van het God-begeerende
ZIELEN-VUUR.

I.

Wat is 't Leven?

Alle vlees veroud gelyk een kleed: want het verbond van de eeuwen aan, is dit: Gy zult den dood ſterven. Syrach XIV: 18.

Want alle vlees is als gras, en alle heerlykheid des menſchen is als een bloeme des gras. Het gras is verdord, en zyne bloem is afgevallen. 1 Petr: I: 24.

Myn

Myn dagen zyn lichter geweeſt dan een Wevers Spoel. Job VII: 6.

Dit oogenblik of Punt, te rug gekeeken;
Weg is de tyd van dertig, veertig jaar,
Gelyk een Pyl, of wind voorby geſtreeken,
En als een droom, of 't nooit geweeſt en waar
Zo is 't, tot nu; en even zal 't ook weezen,
Aan 's levens Eind, in 't uurtje van de dood;
Heeft dan de Ziel geen rykdom, uitgeleezen,
Van Hemels goed, dan is het jammer groot:
Uit is de droom, van alle aardſe dingen.
De bitt're dood ſnyd al het zichtbaare af;
Weg gaat de geeſt, en laat de waereldlingen,
Het vlees en bloed, dat vaart in 't duiſter graf.
Waar is de weelde en vreugd, van 't lange leven?
Zo ſwelt een Bel van water, ſierlyk uit,
Maar, in een blik, is alles weg gedreeven,
De goude tyd, is ſlechts, verydeltuit.
Maar die geſtaâg zyn zinnen en gedachten,
In 't Hemels goed, en 't Herte Gods liet gaan,
Om met dat zoet, zyn bitter te verzachten,
En trok zyn Ziel met ſchoone deugden aan;
Wel hem, als 't Eind des levens komt voorhanden,

De naare droom, van 't aardſen, is voorby,
Zyn Geeſt word los van kerker, en van banden,
De ſtryd is uit, de moeite aan een zy.
De dood mag vry het dubbeld leven ſcheiden,
Van de eeuwigheid, en tyd, aan een geknoopt!
Elk gaat zyns weegs; De Ziel in haar bereide
Hoogwaarde vreugd, daar zy op heeft gehoopt.
ô! Onderſcheid, hoognoodig te overweegen,
Wat is 't gevolg van 's levens Einde groot!
God meent het wel; Ons leit'er aan geleegen.
Wat is op aard gewiſſer als de Dood!

Heilig Antwoord.

Ik ben de opſtandinge, en het leven: die in my gelooft zal leeven, alwaar hy ook geſtorven: En een igelyk die leeft, en in my gelooft, zal niet ſterven in der eeuwigheid. Joan: XI: 25, 26.

TOE-

TOEZANG.

Ziet dan hoe gy voorzichtiglyk wandeld, niet als onwyze, maar als wyze. Den tyd uitkoopende, dewyl de dagen boos zyn. Eph: V: 15, 16.

TOON: Niereja: *of* X Geboden.

1. *Als and're zyn in vreugd verheeven,*
En ſpillen haaren gulden tyd,
Van 't vluchtig en onzeker leven,
Door veelerleie idelheid,

2. *Zo laat ons met bedaarder zinnen,*
Bedenken 't korte jaar-getal,
En wat daar in is te overwinnen,
En wat het namaals weezen zal.

3. *Wat mag een weinig weelde baaten,*
Wat helpt een weinig id'le vreugd?
In 't Eindje moet men 't al verlaaten,
Dan geld'er niet als waare deugd.

4. *ô Deugd! ô ſchoonſte Bloem op aarde,*
Wat is hy wys, en waarlyk ryk,
Die u voor zynen ſchat vergaarden,
In plaats van aardſe drek en ſlyk.

5. *Gy ſpant de kroon van alle dingen.*
En voert uw eig'naar door den dood,
In 't ſchoon getal der Hemellingen,
Daar is hy eeuwig buiten nood.

6. *ô Deugd! zo wyd en breed te roemen,*
Wie kan uw hooge waarde noemen!

II.

Niet Ontydig.

ô God breng ons weder, laat uw aanschyn lichten, zo zullen wy verlost worden. Psalm LXXX: 4.

't Licht is voor den rechtvaardigen gezaaid. Psalm XCVII: 11.

Den oprechten gaat het licht op in de duisternis. Psalm CXII: 4.

De Heere is God, die ons licht gegeeven heeft. Psalm CXVIII: 27.

Geneest

Geneest my, Heere, zo zal ik geneezen worden.
Jer: XVII: 14.

Gelyk de Zon de onrype vrucht beschynt,
En met een schat van vriendelyke krachten
Doorbalsemt, dat de wrange aard verdwynt,
Tot smaak der geen die op haar rypheid wachten,
Zo ook, myn God: De Ziel, in haar natuur,
En wilden aard, uit Adams boom gebooren,
Is wrang en wreet, door-bitterd, straf, en zuur,
Onaangenaam om 't proeven te bekooren.
Wat eist haar nood? Wat anders, als de Zon,
Die eeuwig, uit de ALLE KRACHT, gereezen,
Met vriend'lykheid de strenge macht verwon,
Zyn balsem kan de onrype Ziel geneezen.
Gy moet het doen, ô God! myn Zonneschyn:
Uw Goed, en Zoet, en angstverkwikkend leven,
Moet myn Natuur een temperantsy zyn;
Ik moet myn Zuur, en gy uw Zoetheid geeven.
ô God, myn lief, doorstraalt den wilden aard.
Wy zuchten, om in uwen proef te smaaken,
Als vruchten, door uw heilig licht herbaart,
Op dat wy ook uw vriend'lyk hert vermaaken.

ô God, myn lief, myn ſchoone Morgenſtond,
Maakt ons een vrucht, die ſmaakt in uwen mond.

Heilig Antwoord.

Voorwaar, voorwaar zeg ik u, ten zy dat iemant wederom gebooren worde, hy en kan het Koningryke Gods niet zien. Joan: III: 3.

TOEZANG.

Alzo lief heeft God de waereld gehad, dat hy zyn eenig geboorne Zoone gegeeven heeft. Joan: III: 16.

Toon: ô Nacht, jaloerſe nacht.

1.

Het Zieltje dat was krank, en neigde zich tot ſterven,
Waar was tot haarder hulp, die groote Medicyn,
Om voor te komen 't lang, ja eeuwige verderven?
Dat moeſt de diepſte liefd', uit 's Vaders Herte, zyn.

2.

Op dat het Zieltje doch in eeuwigheid zouw leeven.
Wierd deeze Medicyn zo wonderlyk bereid,
Om 't angſtelyke vuur des levens in te geeven,
Tot een geneezings kracht, voor alle eeuwigheid.

3.

Het grootſte wonder kwam, uit de eeuwigheid te vooren:
God, en de Menſchheid, wierd, in Eenheid, openbaar;
Dat was Immanuel, *den menſch tot heil gebooren;*
Noch ging het wonder voort, tot dat het vaardig waar:

4.

In armoed, kleinheid, ſlecht, gelaſterd, en beloogen,
Belaagt, geplaagt, vervolgt, gebracht in angſt, en nood.

Ge-

Gehaat, versmaad, bespot, gegeeselt, en bespoogen,
Gepynigt, en gekneld, gekruisigt, en gedood.

5.

Hoogwaardig Medicyn, in eeuwigheid gepreezen!
Wat deed den Vader al, om syn verlooren kind!
Van hooft tot teen verseert, met balsem te geneezen,
Hoe heeft dien grooten God het wormpje zo bemind!

6.

Gaap kranke vuur Ziel, gaap, laat u niet langer nooden,
Neemt deeze Medicyn, van liefde toebereid,
Uw zeer vervallen stand, zo mild'lyk aangebooden,
Op dat gy word herstelt, in alle eeuwigheid.

7.

Die 't lust die komt en neemt, de deur van heil staat open.
Wat vraagt de Bruid nog lang, na 's Bruigoms roodgewaad?
Dat Hemels purper was het Goud om u te koopen,
Behalven dit, was uw elendigheid geen raad.

8.

Heb lief, verloste Ziel, heb lief, die u beminde,
Hy is de schoonste, ja, van alle die daar zyn,
Begraaft uw schat in hem, gy zult ze eeuwig vinden.
Ach Jezus! Bruidegom, en Zielen-medicyn!

9.

Wat zyn 't voor plaatsen, die als morgensterren blinken?
ô Bruidegom des heils, ons weeten teld'er vyf!
't Zyn liefde tekens, die ons onheil deeden zinken,
Vyf wonden van het kruis, aan 't overheilig lyf:

10.

Die staan tot een triomf, om eeuwig op te haalen,
Een stof, van prys en lof, van 't heilig aangezicht,
Terwyl uw Majesteit, met gloet en glans van straalen,
Het hert tot vreugd verwekt, in God, dat liefden-licht.

III.

't Verborgen goed, Trekt ons gemoed.

Dewyl dan deeze dingen alle vergaan, hoedanige behoòrd gy te zyn in heilige wandel en Godzaligheid. II Petr: III: 11.

Een ding is noodig. Luk: X: 42.

Neen, Alles wat men ziet,
Gy zyt myn liefſte niet.
Het eeuwig NIETS; iets, boven alle zinnen,
Een AL, daar 't al af kwam,
Wat ooit beginſel nam,
Is 't goed, en zoet, dat wy zo zeer beminnen.
Al is het Ryk der tyd,
Bezonder groot en wyd,
Noch is het ons te naauw, en eng van paalen:
Wat baare ik menig zucht,
In God, die ruime lucht,
Myn ademtocht in 't Zielenvuur te haalen.
't Is waar, ô waerelds Ryk!
Wy zyn in uwen wyk,
En 't vreemde land van uw gebied, gebooren,
Maar 't vuur der eeuwigheid,
Beſlooten in de Tyd,
Wil zich, in de as van 't vlees niet laaten ſmooren.
Gy ſtaat wel op uw Recht,
Dat ons Gemoed, als knecht,
En onderdaan, zouw danſen, naar uw pypen,
Maar hier in zyn wy ſtout,

Hoe

Hoe zeer gy 't tegen houd,
Op ban, en boet, om God na 't Hert te grypen.
ô God, myn waardig pand,
Myn rechte Vaderland,
Hoe lange, ach! hoe lange zal 't noch duuren,
Dat myn verliefd gemoed,
In 't grove vlees en bloed,
Naar u, myn lief, zal vonken ende vuuren?
Want alles wat men ziet,
Is myn beminde niet.

Heilig Antwoord.

Wat baat het een Mensch, zo hy de geheele waereld wint, en lyd schaade zyner Ziele? Of wat zal een Mensch geeven tot lossing van zyne ziel? Matth: XVI: 26.

Waar uwen schat is, daar zal ook uw herte zyn. Luk: XII: 34.

TOEZANG.

Wy prediken Christus den gekruisigden. 1 Kor: I: 23.

TOON: Laat krygen en schanden.
of: Ik hoorden dees dagen, enz.

1.

W*ie hangt'er zo deerlyk, geteistert, geschonden,*
Roosverwig, vol striemen en wonden,
Tot smaadheid en schande, aan't kruishout verheven,
Wat heeft hy, wat heeft hy misdreeven?

2.

Dat is'er het slachtlam, zo heilig gebooren,
Tot breeking, en lessing van tooren:
Zyn misdaad is liefde, uitvloejen en geeven,
Dat kost hem, dat kost hem zyn leven.

3.

Kost dat hem zyn leven, die schoonste van allen,
Hoe is hy in't lyden vervallen?
Of is het uit liefde, en heilige minne;
Wat zal hy daar mede dan winnen?

4.

Wat anders als't leven der eeuwige Zielen,
Die droevig in Zonden vervielen,
Op dat hy de schulden verzoene en boete,
Zo druipen zyn handen en voeten.

5.

Ach Jezus, beminde, hoogwaarde, en schoone,
Wie zal u, wie zal u beloonen?
Uw weldaad die gaat ons vermoogen te boven,
Wy willen u pryzen en looven.

IV.

Zo als de mond is.

Werkt niet [*om*] *de ſpyze die vergaat, maar* [*om*] *de ſpyze die blyft, tot in het eeuwige leven, welke den Zoone des menſchen u geeven zal: want deeze heeft God den Vader verzegelt.* Joan: VI: 27.

Ik

Ik ben het brood des Levens. Joan: VI: 48.

Myn Vlees is waar'lyk Spys,
Myn Bloed is waar'lyk Drank;
Wie van my eet, zal eeuwig leeven.
ô Woord, als Brood, en Wyn,
Van Goddelyken klank,
Uit 's Vaders Hert, de Ziel gegeeven.
Ja Jezus! God, myn lief,
Wy hebben 't wel gehoord,
Het luſt ons, door een ſtaâg begeeren,
Te ſpyzen van dat zoet,
En vriendelyke woord,
Wilt gy den honger ſteets vermeéren;
En doet myn ziel, uit u,
Met Hemels Weezen aan,
Op dat zy 't beeld der Godheid draage,
En 't vlees, als grove ſteen,
Met goud mag zwanger gaan,
Tot gy 't onreine af zult vaagen:
Zo word de menſchheid, door
De Godheid, weêr vergood,
En in zyn eerſte graad verheeven,
Om eeuwig in Gods Hert,

Be-

Bevryd voor nood en dood,
Als in zyn Element te leeven.
ô *Eenig* Element,
Van eind'loos goed, en zoet,
En ſchoone wond'ren, boven maaten,
Wy zien met hoop en vreugd,
Uw weelde te gemoet,
Wanneer wy deeze *vier* verlaaten.
Ach Hemels woord, als Brood, en Wyn,
Laat ons uw Gaſt geſtadig zyn!

Heilig Antwoord.

Ik ben dat leevende Brood, dat uit den Hemel nedergedaalt is: Zo iemant van dit brood eet, die zal in der eeuwigheid leeven.

Die myn vlees eet, en myn bloed drinkt, die heeft het eeuwige leven: en ik zal hem opwekken ten uiterſten dage. Joan: VI: 51, 54.

TOEZANG.

Komt herwaarts tot my alle die vermoeid en belaſt zyt, en ik zal u ruſte geeven. Matth: XI: 28.

TOON: Sulamithe.

Ach hoe vriend'lyk laat de Heere
Zyn liefden Woord, uit 's Vaders hert gebooren,
Het menſch'lyk leven hooren;
Of zy hem ſchoon, beminnen, noch begeeren,
En haaren rug toekeeren:
Hy laatze roepen, en volgt haar op de hielen;
Keert maar weder, keert maar weder, keert maar weder, arme Zielen.
Gaat niet verder in 't doolen,
Want voor u heen word anders niet gevonden
Als 't Eind van 't pad der Zonden,
En achter dat, zo heim'lyk en verhoolen,
Leid Eeuwig Leed verſchoolen:
Waarom Elendig, daar heil word aangebooden?
Keert maar weder, keert maar weder, keert maar weder, op het nooden.
Zoekt gy weelde, en vrede?
Gy moet het kwaad, der Zielen rug toekeeren,
En 't aanzicht na den Heere:
Uw levens Weg recht anders om betreeden,
Tot Zy word afgeſneeden:
Dan valt uw Ziele haar vader in zyn armen,
Van genade, van genade, van genade, en erbarmen.
Laat u raaden, ô Leven!
Van de Eeuwigheid verknoopt en vaſt verbonden;
En dient niet meer de zonden,
Maar hem die u het wezen heeft gegeeven,
En tot zyn kind verheven;
Want hier bezyden is jammer en Elende,
Waar wy keeren, waar wy keeren, waar wy keeren, Of ons wenden.

V.

Het ſcheeld veel!

De Zonne wanneer men ze aanſchouwt, verkondigd God in haaren opgang: Syrach XLIII: 2.

En dit is de verkondiging, die wy van hem gehoort hebben, en wy u verkondigen, dat GOD een LICHT is, en gants geen duiſterniſſe in hem en is. 1 Joan: I: 5.

Geloofſt

Gelooft in het LICHT, op dat gy kinderen des lichts meugt zyn. Joan: XII: 36.

O Solus! Punt, van groote heerlykheid:
En ſchoonſte kind, van alle tydelingen;
Die met uw Licht, en Glans van Majeſteit,
Als een Tinctuur, gelukkigd alle dingen;
Wat beeld gy ſchoon myn allerliefſte af!
Wat liefſte? Ja! Wie anders als die ſchoone,
Die u ontſtak, en aan de waereld gaf,
Om als een Hert in haar natuur te woonen!
Hy is het Hert in de eeuwige ALLE-KRACHT;
Die Vader hiet oneindig, ongemeeten,
Die 't leven der geſtalten zo verzacht,
Dat zy van niets als louter vreugde weeten:
Zo wat gy doet en werkt hier in der tyd,
Tot vreugd en deugd, tot vruchtbaarheid en leven,
Dat doet myn Lief in 't ruim der Eeuwigheid,
Wiens groote nooit bedacht word, noch omſchreeven.
Maar ach! hoe word het onderſcheid verhaald?
Gelyk als gy Gods licht komt uit te beelden,
Zo heeft men u met houte kool gemaald.
ô Zonneſchyn van Goddelyke weelde!
Oneindig licht van 't Vaderlyke vier,
Dat Jezus hiet; van Eeuwigheid gebooren,
Door 't Eeuwig ruim van 't hemelſe Refier,

Als honingdauw, door aller Eng'len Kooren!
  Wie anders, zouw der Zielen liefste zyn?
Myn God, myn Goed, myn Element en leven,
  Myn Morgen-Ster, en held're Zonneschyn,
Het lust ons hert, u eeuwig aan te kleeven.

Heilig Antwoord.

Maakt u op, wôrd verlicht, want uw licht komt: En de heerlykheid des Heeren gaat over u op. Jez: LX: 1.

En aldaar en zal geen nacht zyn, en zy zullen geen kaarse noch licht der Zonne van nooden hebben: Want de Heere God verlichtze: en zy zullen als Koningen heersen in alle eeuwigheid. Openb: XXII: 5.

TOEZANG.

Die den Zoone heeft, die heeft het leven. 1 Joan: V: 12.

TOON: ô Christus laat den dageraad.

Wat gy bemind, dat min ik ook;
Ach allerdiepste Grond, Fontein en Ader!
Onnoemelyke kracht, en Vader,
Uit wien 't gewas van 't al en al ontlook.
Dat Kind des Luchts, van Eeuwigheid,
Zo schoon gebooren uit uw Vuurigheid,
Waar in gy schept uw hoogste welbehaagen,
Dat is het geen,
Daar wy na vraagen,
't Bloempje dat ik meen.

Dat

Dat Kind, dat ſchoonſte liefden Kind,
Dat u van Eeuwigheid in 't licht verklaarde,
En uit het noem'loos openbaarde,
Waar in gy 't Eind van uw begeeren vind:
Dat is de Paerel en 't Juweel
Dat wy begeeren tot ons herten deel:
Ach Vader lief! belieft het ons te geeven,
Op dat zyn licht
In ons mag leeven,
Voor uw Aangezicht.

Zyt gy dat Eeuwig Baaren niet?
Uit wiens verborgenheid dat alle dingen,
Als uit haar diepſte wortel dringen,
Waarom gy ook met recht een Vader hiet:
En zyt gy niet zo na als vert?
Ook in het middelpunt van 's menſchen hert;
Ach! laat dan ook aldaar uw uitverkooren,
Beminden zoon,
Doch zyn gebooren,
Als het hoogſte ſchoon.

Ach Jezus! koſtelyk kleinood,
Gy zyt de Bruid, of Bruigom; den Beminde;
Het luſt ons, u in 't hert te vinden,
Daar ons begeeren u door zuchten nood.
Trek aan, ô Levens-Vorſt trek aan,
Dat alle Deuren voor u open gaan;
U hoort de plaats, doet al het vreemde wyken;
ô Majeſteit!
Op dat het blyke
Dat gy Koning zyt.

VI.

Het tweede is beter.

Als stervende, en ziet wy leeven. 2 Kor: VI: 9.

Doodet

Doodet dan uwe leden die op de aarde zyn. Kol: III: 5.

Ja Lichter! of wy u niet hoorden,
Wy zien wat uw geſtalte doet;
En uit uw werkelyke woorden,
Verſtaan wy u, in ons gemoed:
Gy ſterft, om uit uw dood te geeven,
Terwyl uw duiſter lyf verdwynt,
Een beter, ſchoonder, fynder leven,
Dat uit uw ondergang verſchynt.
En of wy 't niet met onze handen
Begrypen, als uw wezentheid,
Daar 't zoete licht, door 't vuurig branden
Zich in de kamer uit verbreid,
Noch zyt gy beter voor de zinnen,
En aangenaamer in ons hart,
Zo dat wy, door 't verliezen winnen,
En krygen helder wit, voor zwart.
Als zo de ſtomme dingen ſpreeken,
Hoe zouden wy niet wyſ'lyk zyn!
En luiſt'ren na haar krachtig preeken,
Zo helder als de zonneſchyn.
Waarom en zouden wy niet ſterven?

Aan onze valſe levens aard,
Vol duiſterniſſen en verderven,
Zo aangebooren, als vergaard:
Op dat wy, door dat grof verliezen,
Verkrygen ſynder levens Geeſt,
Veel aangenamer in 't verkiezen,
Als de eerſte lompheid is geweeſt
Wiens onbetaſtelyke wezen,
Het gryp'lyk overtreft, zo veer,
Als 't licht, dat uit de kaars verreezen,
Veel ſchoonder is als was, of ſmeer:
En wy in Gods genadige oogen,
Verſchynen, als een vriend'lyk licht,
Dat dood, en duiſternis ontvloogen,
Mag ſtaan voor 't heilig aangezicht.
Ach! Eeuwige oorſprong van ons leeven,
Wilt ons uw kracht en wysheid geeven.

Heilig Antwoord.

V*oorwaar, voorwaar zeg ik u, Indien het tarwen graan in de aarde niet valt en ſterft, zo blyft het zelve alleen: maar indien het ſterft, zo brengt het veel vrucht voort.* Joan: XII: 24.

TOE-

TOEZANG.

TOON: Hoe dus bedroefd Leeuwerk.

O Tent van vlees en bloed!
Die wy dus lang bezaten,
Als vreemd voor ons gemoed;
Zo wy u eens verlaaten,
Hoe luſtig zal dat ruimen!
Zo breekt een leeuwerk uit,
En dryft op zyne pluimen,
Daar hem geen trali ſluit.

ô Koninglyke hoop!
Hoe balſemt gy het leven!
Of weelden honing droop;
Men zouw 't 'er niet voor geeven.
Ach kon men 't haar verbeelden!
En dat het wierd geloofd,
Die zich in aardſe weelden
Verdiepen over 't hoofd.

ô Ruimte zonder End!
Elk blikje komt gy nader;
Gy zyt ons rechte El'ment,
Ons Vaderland en Vader:
Ach! dat wy ons gedulden
In 't ſlot van vlees en bloed,
Tot God ons End vervulde,
En 't deurtjen open doet.

VII.

Of op, of onder.

ʳ *Hoewel onze uitwendige Menſch verdorven word, zo word nochtans de inwendige vernieuwt, van dage tot dage.* 2 Kor: IV: 16.

ᵛ *Vernederd u voor den Heere, en hy zal u verhoogen.* Jak: IV: 10.

Die

Die hem zelven vernederd, zal verhoogt worden.
Luk: XIV: 11.

Wy weeten 't wel wat gy wilt zeggen,
ô Diepte, daar men water ſchept!
En ons gemoed komt voor te leggen,
Wanneer men aan uw keting rept:
Uw Scheppers zyn aan een verbonden,
Wel vaſt, met menig yzer Oog,
Dies, als den eenen gaat te gronde,
Zo ryſt den ander naar omhoog;
Zyn zinken doet den ander ſtygen;
Zo is ons dubbeld leven meê,
Dat wy van de eerſten opgang krygen,
Verknoopt van aangenaam en wee.
't Inwendig, en uitwendig leven,
Hangt met een keting aan elkaêr,
Om vaſt elkander aan te kleeven,
Als of 't maar een geſtalte waar;
Zo dat, door 't willende beweegen,
Of 't Een, of 't ander, ryſt of daald,
Na dat de wille is genegen,
Die aan de levens keting haald.

Als

Als vlees en bloed word opgetoogen
  In wellust, weelde en idelheid,
In lust van zinnen, oor, en oogen,
  Het rechte leven deezer tyd,
Dan gaat de arme Ziel te gronde,
  Met al haar ingeslooten kracht,
En word, als in een put verslonden,
  Daar zich onthoud een naare nacht.
Maar als men 't vlees doet nederzinken,
  Dan ryst de Ziel, als uit haar graf,
Om als een morgen-Ster te blinken,
  Voor hem, die haar het wezen gaf.
Dit moet geschiên van alle wyzen;
  Weg vlees en bloed, zinkt na de grond,
Dan zal 't inwendig leven ryzen,
  Als of het van den doode opstond:
Dat hangt natuurlyk aan elkander,
  Gelyk als de Emmers in den Put;
Als de eene zinkt zo ryst den ander,
  Want dit gevolg word niet gestut.
Dies laat het logge vlees vry daalen,
  Al die voorzichtigheid beoogd,
Zo zal den Geest zyn adem haalen,

Wan-

Wanneer zy word in God verhoogd.
Hy is te pryzen en te looven,
Die 't befte deel verheft na boven.

Heilig Antwoord.

Want die in zyn zelfs vlees zaaid, zal uit het vlees verderfeniſſe maajen: maar die in den geeſt zaait, zal uit den geeſt het Eeuwige leven maajen. Gal: VI: 8.

De

VIII.

De gunſt vergroot.

Geeſt den geenen die [iet] van u bid, ſprak den geever des eeuwigen levens. Matth: V:42.

Ik ben dorſtig geweeſt, en gy hebt my te drinken gegeeven.

Voorwaar zegge ik u, voor zo veel gy [dit] een van deeze myne minſte broeders gedaan hebt, zo hebt gy [dat] my gedaan. Matth: XXV: 35, 40.

Die getrouw is in 't minste, die is ook in het groote getrouw. Luk: XVI: 10.

Al was het maar een koele Dronk
Van water, uit oprechter herten,
Daar gy eens Pelgrims dorstig smerten,
Om Jezus wille, meê beschonk,
Gy zult uw looning niet verliezen.
ô Vriendelyke hemels woord!
Van zulk een waaren mond gehoord,
Wy willen u tot Heer verkiezen.
Een kleine dienst, en grooten loon;
Voor water, wynen, nooit volpreezen,
En heilig Bloed, van hemels wezen,
Der klaare Liefde; Och! hoe schoon!
Ach Jezus! welbron aller vreugde,
Fontein van alle goed en zoet,
Ontsluit en opent in 't gemoed
Den Bron der aangenaame Deugden.
Dorst gy, naar onze broeder plicht,
Van trouwe liefde te betoonen,
En wilt een water Dronk beloonen,
Met zegen van een groot gewicht,

Wy dorften ook naar uw genade,
  Als naar een levende fontein
  Van heilig water, hemels rein,
Daar 't Zielenvuur zich wil verzaaden.
  Uw zoetheid werkt in ons een dorft,
Door zo veel honing zoete woorden,
Die wy van uwe liefde hoorden,
  Gelyk een kind aan 's moeders borft.
Wy denken aan die fchoone Reden,
  Die 't Vrouwtjen uit uw mond vernam,
  Toen zy om Jakobs water kwam,
Zo ver van huis, en ftad getreeden:
  Zy wift niet wie den eifer was,
Tot uw genade haar kwam leeren,
Het levend water te begeeren,
  Dat heete Zielen Dorft genas:
Dat water van het eeuwig leven,
  Dat uit uw heilig hert ontfpringt,
  En 't bange levensvuur doordringt,
Wil uw genade ons Eeuwig geeven.

Heilig Antwoord.

Die een Profeet ontfangt in den naam eens Profeeten, zal den loon eens Profeeten ontfangen: en die eenen rechtvaardigen ontfangt in den naam eens rechtvaardigen, zal den loon eens rechtvaardigen ontfangen. En zo wie een van deeze kleine te drinken geeft alleenlyk eenen Beeker koud [water], in den naam eens Discipels, voorwaar zegge ik u, hy en zal zynen loon geenzins verliezen. Matth: X: 41, 42.

IX.

Noch haalt het over.

Het geloove nu is een vaste grond der dingen die men hoopt, [en] een bewys der zaaken die men niet en ziet. Hebr: XI: 1.

Want al dat uit God gebooren is, overwint de waereld: en dit is de overwinninge die de waereld overwind, [naamelyk] ons geloove. I Joan: V: 4.

Myn

Myn Koningryk en is niet van deeze Waereld.
Joan: XVIII: 36.

Het Niet weegt zwaarder als het Iet,
Dat is een wonder, die het ziet;
Hoe kan 't een waereldling bevatten?
Noch echter is het klaar en waar,
En voor de wyzen openbaar,
Die trachten na verborgen ſchatten.
Het Iet om hoog, en 't Niet om laag,
Dat is een wonderlyke waag,
En onbegryp'lyk voor de zinnen,
Die haar begeerte knoopen vaſt,
Aan alles wat men ziet en taſt,
En 't aardſe voor het hemels minnen.
Maar 't edele verlicht gemoed,
Met vaſt Geloof, en Hoop gevoed,
Ziet met bedaardheid zwaarder weegen,
Dat voor de waereld is een Niet,
Om dat men 't met geen oogen ziet,
Een Iet, daar 't al in is gelegen.
En daarom zynze dwaas en zot,
En voor de waereldling beſpot,

Maar voor den Hemel zynze wyzen,
By wie de onzichtbaare eeuwigheid,
Het zichtbaar wezen deezer tyd,
Met zyn gewicht, als kaf, doet ryzen.
Want deeze waereld gaat voorby,
En 't Einde ſchuift haar aan een zy,
Zo door de Dood, als in 't Gerichte;
Maar 't Wezen dat men hier niet ziet,
Verandert nooit, noch eeuwig niet,
Dat is een groot en zwaar gewichte.
Het heet een Niet, en 't is het AL,
En meer als iemant ſpreeken zal,
Waar uit het alles kwam te vooren,
Wat ooit of ooit het oog bezag,
Wat is, of was, of komen mag,
't Is al uit deeze grond gebooren.
Daarom, ô blinde waereldling,
Al is 't voor u een wonder ding,
En ook belach'lyk voor uw' zinnen,
Het is voor hem zo wonder niet,
Die uit verklaarde oogen ziet,
Om 't waare goed voor ſchyn te winnen.
Gelukkig zynze die 't beminnen.

Heilig Antwoord.

E*n hebt de waereld niet lief, noch 't geene in de waereld is: zo iemant de waereld lief heeft, de liefde des Vaders en is niet in hem. Want al dat in de waereld is, [namelyk] de begeerlykheid des vlees, en de begeerlykheid der oogen, en de grootsheid des levens, en is niet uit den Vader, maar is uit de waereld. En de waereld gaat voorby, en haar begeerlykheid: maar die den wille Gods doet, blyft in der eeuwigheid.* I Joan: II: 15, 16, 17.

X.

't Verheugt de Engelen.

Wy dwaalden alle als Schaapen, wy keerden ons een iegelyk na zynen weg. Jez: LIII: 6.

En vreest niet, gy klein kuddeken. Luk: XII: 32.

Kan gezongen worden op, ô Kersnacht.

Wie was het Schaapje, dat ging dwaalen,
En doolen, buiten spoor en paalen,
Door 't woeste veld, en wilde woud,
Zo ver van huis, in vreemde Oorden,
In prykel van een wreed vermoorden,
Wyl zich den Eeter daar onthoud.
Ik was het zelf, en ging al verder,
Maar gy, myn allergoedste Herder,
Hebt my zo trouw'lyk opgezocht,
En eindeling met vreugd gevonden,
Eer my de Wolf noch had verslonden,
En op uw schouders t'huis gebrocht.
Nu lust ons naar uw stem te hooren,
En na te volgen uwe spooren,
Op dat wy 't Zielverkwikkend Gras,
Met koele hemels-dauw bezeeten,
In uwe groene beemden eeten,
By 't aangenaame bloem-gewas,
En onder uwe hoede schuilen,
Voor die, van heeten honger, huilen,

En janken naar onnoozel bloed;
Maar zo wy van uw Staf niet wyken,
Zy zullen van den roof niet ſtryken,
Al zynze noch zo zeer verwoed.
Ach goede Herder onzer Zielen!
Wy willen volgen op uw hielen,
Uw Stem is honing, brood en wyn,
En Oli, Melk, en alle zegen,
Bewaard ons dicht op uwe wegen,
Dan zullen wy gelukkig zyn.
Gelukkig mag het Schaapje heeten,
Dat onder uwen Staf mag eeten,
En drinken uit de koele Beek
Van klaare liefde, uit Gods Herte,
Een balſeming voor dorſtend ſmerte,
't Moeſt veel zyn, dat hier by geleek.
Hoe zouden wy hem niet beminnen,
En ſpeelen ſtadig met de zinnen,
Op al zyn vriend'lyk goed en zoet,
Die ons zo lief'lyk kwam te vooren,
Doe wy, zo ver van huis, verlooren,
Elendig waaren in 't Gemoed.
Dat uwe Staf ons verder leide,
Tot dat wy in de groene weide,

Van

Van 't heilig zalig Paradys,
In wyte en eindelooze breete
Niet uit te ſpreeken, noch te meeten,
U eeuwig geeven lof en prys.

Heilig Antwoord.

M*yne Schaapen hooren myne ſtemme, en ik ken dezelve, en zy volgen my. En ik geef haar het eeuwige leven: en zy en zullen niet verlooren gaan in der eeuwigheid, en niemant en zal dezelve uit myne hand rukken.* Joan: X: 27, 28.

XI.

Die God vertrouwt, Heeft wel gebouwt.

Ziet, de landman verwacht de kostelyke vrucht des lands, langmoedig zynde over dezelve, tot dat het den vroegen en spaden regen zal hebben ontfangen. Jak: V: 7.

Ver-

Verwachtende de zalige hoope. Tit: II: 13.

De Bouwman waagt het zaajen,
En ſmyt zyn beſte pand,
Verlooren over 't land,
Op goede hoop van ſchoone vrucht te maajen:
Was iemant daar ontrent,
Zulk weezen niet gewent,
Hy meende 't rad der zinnen moeſt hem draajen.
Zo willen wy 't ook waagen,
En ſmyten 's waerelds Ryk
Met al zyn drek en ſlyk,
Van idelheid en vleeſelyk behaagen,
Des ouden Adams buit,
Van onzen boezem uit,
Want dit verlies zal goede vruchten draagen.
Al kan hy 't niet verzinnen,
Die zyn gedachten ſpand,
Om door een gaauw verſtand,
Des waerelds ſchat, en weelden Goed te winnen,
Wy zyn 'er in geruſt,
En zetten onze luſt,

Om 't waare goed voor ſchyn en rook te minnen.
Vergaard geen ſchat op aarde,
Gaf iemant ons te raad,
In Wysheid, zonder maat;
Die alles wiſt, in zyn gewigt en waarde:
Zo wie zyn woorden houd,
Heeft op een Steen gebouwd,
En ſtaat geveſt, of 't woeden onweêr baarden.
Hy kenden ons bederven,
En wiſt dat ons gemoed,
Vervuld met waerelds goed,
Niet was bekwaam om 't hemels goed te erven.
Hy maakte ons een Spoor
En ging ons zelver voor,
Al wie hem volgt zal 't eeuwig heil verwerven.
Wat mogt het iemant baaten,
Of hy de waereld had
Gewonnen, tot een ſchat,
En moeſt, helaas! het Zielen-goed verlaaten!
Hier zeid de wysheid neen,
't Was beter hier geen ſteen,
Als dat wy zo het zichtbaar AL bezaaten.
Ach Jezus onzen Heere!
Schynt klaar in ons gemoed,

Op

Op dat wy 't waare goed,
Uit ſchyn verlies, in de eeuwigheid begeeren,
En oogſten 't groot gewin
Der lange Rykdom in,
De Ziel tot vreugd, en uwen naam ter eeren.

Heilig Antwoord.

Die zyn leven lief heeft, zal 't zelve verliezen: En die zyn leven haat in deeze waereld, zal 't zelve bewaaren tot het eeuwige leven. Joan: XII: 25.

XII.

Nu ſchynt het klaar.

De wyze namen Oli in haare vaten met haare Lampen. Matth: XXV: 4.

Uwen

Uwen Naam is een Oli die uitgeſtort word.
Hooglied I: 3.

Wat ſprak dien allerwyſten mond,
In wien men nooit bedrog en vond?
Was 't niet, hoe dat wy zouden leeren,
Van zyn alwaarde Majeſteit,
Zachtmoedig en Ootmoedigheid,
Al die haar Zielen ruſt begeeren?
Wat zouw dat ſchoonen oli zyn;
In 's levens Lamp, om klaaren ſchyn,
In 's Bruigoms heilig Oog te geeven!
Wy waaren immers gaaren wys,
Om ook dien koninglyken Prys,
Te ontfangen, in het eeuwig leven.
Ja overheilig Zielen-brood,
Lam Gods, dat hemels bloed vergoot,
Wilt gy ons geeſt'lyk voedſel weezen,
Op dat het bitter en het zuur,
Der wrange en wrevele natuur,
Door uwe zoetheid word geneezen.
Ons Zielen-vuur is zeer beluſt
Naar uw beloofde vrede en ruſt,

En

En tracht uit uw fontein te drinken,
Van 's levens koele waterbron,
Wiens Well van eeuwigheid begon,
Op dat zy 't vuurig recht laat zinken.
Gy zyt dat heilzaam Vrouwen-Zaad,
Belooft, om 't heilloos Slange-kwaad,
Op zyn vergifte kop te treeden:
Dat moet gefchieden in ons hert,
Op dat het uwen Tempel werd,
Daar gy, ô God, word aangebeden.
Ach Jezus! allerhoogfte Zoet,
Verzinkt u diep in ons Gemoed,
En word in onzen Grond gebooren,
Dat gy der Zielen Paerel zyt,
Die uit ons hert, in eeuwigheid,
Niet wykt, of weder word verlooren.
Wie fpreekt der Zielen Rykdom uit,
Die God tot Bruidegom of Bruid,
Voor eind'loos eeuwig mag verkrygen,
Benevens 't gantfe Hemelryk,
Waar is een Ding, hier by gelyk?
Waar fpreeken geld, hier moet men zwygen.
Op Maagden, 't is geen flaapens tyd,
Eer ons de gulde Eeuw ontglyd,

Gods

Gods liefde laat ons alle nooden;
Al wat de waereld geeft en bied,
Verdwynt tot rook en idel niet,
Ons word wat hoogers aangebooden.
Ach God'lyk, heilig Hemels Bloed!
Weest gy den oli in 't Gemoed,
Op dat de Lamp des levens schyne,
Als van een welbedachte Maagd,
Die haaren Bruidegom behaagd,
En 't naare duister doet verdwynen.

Heilig Antwoord.

Laat uwe lendenen omgord zyn, en de Kaarse brandende. En zyt gy de menschen gelyk, die op haaren heere wachten, wanneer hy wederkomen zal van de Bruiloft, op dat als hy komt en klopt, zy hem ter stond mogen open doen. Zalig zyn de Dienstknechten, welke de Heere, als hy komt, zal waakende vinden. Luk: XII: 35, 36, 37.

XIII.

Zo veel te waardiger.

Gelyk een Hart ſchreeuwt na de water ſtroomen; alzo ſchreeuwt myne Ziele tot u, ô God. Myne Ziele dorſt na God, na den levendigen God. Pſalm XLII: 2, 3.

Alle gy dorſtige, komt tot de wateren.
Jez: LV: 1.

ô Waterbeek van kriſtallyn,
Zo koel by heete Zonneſchyn,
Die 't Oog tot op uw grond laat kyken,
Terwyl gy van de hoogten af,
Daar 't wellen uwen oorſprong gaf,
Door groene Beemden heen komt ſtryken,
Wat zyt gy fris, voor 't dorſtig hart,
Dat in het wilde woud benart,
Van jaagers, en van bitſe honden,
Benaauwt, vervolgt en zeer geplaagt,
Langwylig, op, en af gejaagt,
Ten laatſten uitkomſt heeft gevonden,
Nu hygt en zwoegt en jankt na vocht,
Op dat het zich eens laaven mogt,
En 't afgeſloofde hert verkwikken:
Hoe zalft gy zyn verhitte borſt,
En laaft zyn overgroote dorſt,
Op dat het niet behoeft te ſtikken.
Zo zyt gy voor 't gejaagde Beeſt,
En zo is God voor onzen Geeſt,

Vermoeid van al het vinnig jaagen,
Die zuchten ende vluchten moet,
In 't wilde woud van vlees en bloed,
Beleid, met zo veel looze laagen.
Ach Jezus! koele water-vliet,
Die u zo vriend'lyk aan ons bied,
Wy willen uit uw beekjes drinken,
Tot wy den jaager deeze tyd,
Ontvlooden, in de eeuwigheid,
In uwe volheid gants verzinken.
Dan is de bange jagt gedaan,
En 't lange ruſten gaat weêr aan,
Geen dryver kan ons meer beroeren;
Wy graazen in een groene beemd,
Daar nooit een tyd, de fleur afneemt;
En ons geen vyand kan beloeren.
Nu jaagd hy ons, en meend het kwaad,
Maar 't komt de goede wil te baat,
Die vluchtende in des vaders armen,
Zich uit de wildernis ontward,
En ſchuild in Gods genadig hert,
Van licht en liefde, en erbarmen.
Daar zal de levende fontein,
En eeuwige verkwikking zyn,

Weg

Weg idelheid, van 't aardſe leven,
Wy zoeken in uw ryk geen ruſt,
Maar zyn op hemels heil beluſt,
Om naar 't beloofde Land te ſtreeven.

Heilig Antwoord.

Zo wie gedronken zal hebben van het water dat ik hem geeven zal, die en zal in eeuwigheid niet dorſten, maar het water dat ik hem zal geeven, zal in hem worden een Fonteine van water, ſpringende tot in het eeuwige leven. Joan: IV: 14.

Zo iemant dorſtet, die kome tot my en drinke. Joan: VII: 37.

XIV.

Die anders wil, Heeſt ſtaâg verſchil.

Gy begeerd, en hebt niet: gy benyd en ivert [na dingen], ende en kundze niet verkrygen: Gy vecht en voert kryg, doch gy en hebt niet, om dat gy niet en bid; Gy bid, en gy en ontfangt niet, om dat gy kwalyk bid, op dat gy het in uwe wellusten doorbrengen zoud. Jak: IV: 2, 3.

Zo iemant achter my wil komen die verloochene hem zelven. Luk: IX: 23.

Kan gezongen worden op Psalm XXIV.

Elk zeid al wat: Bevind zich iet,
In 't midden van een snelle vliet,
Dat krachtig opwaarts is genegen,
In wederwillen van de vloed,
Die stadig na beneden spoed,
Zo heeft hy 't gantse water tegen:
Maar houd hy 't wederwillen stil,
En wil gelyk de vloejing wil,
Dan is zyn ongemak geneezen;
Dan zal den gantsen Duitsen Ryn,
En al zyn dropjes met hem zyn,
En 't zal als eenen wille weezen,
Ach droevig menschelyk gemoed,
Hoe leefd en streefd gy tegen vloed,
En stroom, van 't groote God'lyk Willen!
Die uwen wille tegen gaat,
Want hy is goed en gy zyt kwaad,
Hoe kan dit anders als verschillen!
Al is de breede en wyde vloed,

Van de Eyndelooze Godheid, goed,
Noch is zy kwaad voor uw begeeren,
Om dat zy eeuwig voor zich gaat,
En nooit vereenigd met uw kwaad,
Noch haaren loop niet kan verkeeren.
Maar wild gy noch gelukkig zyn,
Verlaat uw eigenwillig myn,
Dan zyt gy van de laſt ontlaaden,
De gantſe Godheid is u meé,
En dryft u eind'ling in de Zee,
Van 't eeuwig leven vol genade.
Ach Stroom van alle eeuwigheid,
Die niet als goed en vriend'lyk zyt,
Hoe zoekt gy 't alles meê te ſleepen!
Gelyk het ook gelukkig word,
Wat zich in uwe ſtrooming ſtort,
En van uw dryving word begreepen.

Heilig Antwoord.

W*ie met my niet en is, die is tegen my: en wie met my niet en vergaderd, die verſtrooid.* Matth: XII: 30.

TOE-

TOEZANG.

TOON: Uit liefde komt groot lyden.

Of, *ik ging op eenen morgen.*

1. *God is een eeuwig geeven,*
Een volle ſtroom van goed,
Zyn liefde dryft ten leven,
Vloeid weg, met deeze vloed;
Verlaat de waereld en zyn ſchyn,
En ſtaakt het wederſtreeven,
Gy zult gelukkig zyn.

2. *Gelukkig boven maaten,*
Die 't God'lyk willen kieſt,
En alles wil verlaaten,
Waar door men God verlieſt.
't Was immers idelheid en niet,
Of wy 't hier al bezaaten,
Wat ons de waereld biet.

3. *Neen overgoude dagen,*
Wy treeden in u voort,
Op dat wy 't leven draagen,
Door de opgeſloten poort,
En ons geen naberouw doorknaagd,
Maar 't eeuwig welbehaagen,
Al 't leet naar achter vaagt.

XV.

Een kwaade grond, Een korte ſtond.

Een iegelyk die deeze myne woorden hoord, en dezelve niet en doet, die zal by een dwaas Man vergeleeken worden, die zyn Huis op het zand gebouwd heeft, ſprak Jezus de eeuwige wysheid. Matth: VII: 26.

Hy

Hy zal op zyn Huis leenen, maar het en zal niet bestaan. Job VIII: 15.

'T Gebouw dat niet op Christus woorden staat,
Al is 't tot een Paleis verheeven,
't Is idelheid, zyn fondament is kwaad,
En 't zal zich eindelyk begeeven.
Al zat men zacht op een fluweelen stoel,
En Gouden berg van alle weelden,
En had van rouw of weedom geen gevoel,
Maar al wat zich het hert verbeelden;
En dit gebouw stond op de schoonste voet,
Zeer wel beleid en vast verbonden,
Gelyk de geest van deeze waereld doet,
Door spits vernuft en gaauwe vonden;
't Was idelheid: Want of het niet door fout,
Van deeze of geene kwam te lyden,
Die duizenden op winsten zyn betrouwt,
Noch ook door woesten oorlogs tyden,
Verteerend vuur, of hooge watervloed,
Of opgezwolle wilde baaren,
Als 't onweer fel en raazende verwoed

De

De ſchatten rooft, die op haar vaaren,
Noch is 't vergeefs: Zo komt 'er eind'lyk doch,
Van middernacht, ſnel opgedreeven,
Een Onweer, zwart, en zwaar, van wee, en och!
Welks dreigen 't fondament doet beeven.
Sta vaſt, gebouw dat op een zandgrond ſtaat,
Hier moeten al uw deelen kraaken,
Als deeze vlaag op uwe lenden ſlaat,
En donderbraakt uit zyne kaaken.
Wat Storm is dit! zo byſter en zo zwart?
Men placht hem altyd DOOD te heeten.
Ba, monſter, voor een waereldlievend hert,
Wat hebt gy al ter neêr-geſmeeten!
Daar leid het al, op eene ſlag, en ſtoot!
Wie wys is, bouwd op Chriſtus woorden,
Zo heeft zyn huis in eeuwigheid geen nood.
Wys zynze, die na wysheid hoorden.
Wie is 'er nu dan zo verſtandig niet,
Of zo met blindheid ingenoomen,
Die deezen bui niet in 't gemoet en ziet,
En weet dat hy gewis zal komen?
Ach armen Menſch! waarom dan zo gedaan?
Waarom gebouwd op zulke gronden,
Die tegen Dood en Hel niet kunnen ſtaan?

Hier word gy immers ſtom gevonden.
Zo niet, zo niet; al die zyn heil begeerd,
Moet op de vaſte ſteenrots bouwen,
Hoe Jezus heeft gewandeld en geleerd,
Dat zal hem eeuwig niet berouwen.

Heilig Antwoord.

De Ryke Menſch ſprak: *En ik zal tot myne ziele zeggen, Ziele, gy hebt veel goederen, die opgelegt zyn voor veele jaaren, neemt ruſte, eet, drinkt, zyt vrolyk. Maar God zeide tot hem, Gy dwaas, in deeze nacht zal men uwe Ziele van u afeiſen: en 't geen gy bereid hebt, wiens zal het zyn? Alzo [is 't met dien], die hem zelven ſchatten vergaderd, en niet ryk en is in Gode.* Luk: XII: 19, 20, 21.

XVI.

Alles heeft zyn mond.

Want uit de groote en ſchoonheid der ſchepſelen word de oorſpronkelyke werkmeeſter der zelve beſchouwt, daar by vergeleeken zynde. 't Boek der Wysheid XV: 5.

Aan-

Aanmerkt de Lelien des velds. Matth: VI: 28.

Kan gezongen worden op Pſalm XXIV.

Als wy door groene beemden gaan,
Daar veelerhande Bloempjes ſtaan,
Die tot ons al iet willen ſpreeken,
Met wit, en blaauw, en rood, en geel,
Vermengt, beſprengt, zo ſchoon en eêl,
Hoe wel, hoe naauw, en dicht bekeeken;
Terwyl zy haaren geeſt van geur,
Door 't aangenaame Lyf, van kleur,
Zo hert-verkwik'lyk van zich geeven,
En 't windje, veegende over 't Hof,
Met bloeiſel-reuk, het ruizend lof,
Der hooge Poopelaars doet beeven,
De morgen-zon zo heerlyk blinkt,
En koele daauw van kruidjes drinkt
By 't tuit'ren, fluiten, zingen, kweelen,
Van 't luchtig vluchtig pluimgediert,
Dat tuſſen Aarde en Hemel zwiert,
En door de takjes heen gaat ſpeelen;
Dan denken wy in ons gemoed:
ô Paradys, wat zyt gy zoet!

Om dat wy hier een blikje ſpeuren,
Van de uitgevloeide liefdenskracht,
Die als een ſpiegel word geacht,
Op dat wy 't goed voor 't kwaade keuren.
Zy preeken al van haaren Grond,
Daar alle wezen uit ontſtond,
Gelyk, als uit-geboore krachten;
Die ons met haar veelvoudigheid,
Zo ſchoon en wonder uitgebreid,
't Onzichtbaar wezen doen betrachten.
In dit geſchep van Tyd, en Maat,
Is Lief, en Leed, en Goed, en kwaad,
In een vermengt, en uit-gebooren;
Maar in den grond der eeuwigheid,
Is 't eeuwig-duurend onderſcheid,
Als dag en nacht, van Liefde, en Tooren.
De Duiſternis die Tooren hiet,
Begrypt het Licht des levens niet;
Zo ook, haar booze Kreatuuren,
Die met de Hel verborgen zyn,
Gelyk de Nacht, in Zonneſchyn,
En dat zal eind'loos eeuwig duuren.
Wat is de wyze Vader goed,
Die met een ſtroom van zo veel zoet,

De

De menſchen daag'lyks komt begieten,
't Zy datze vroom, of god'loos zyn,
Zyn regen en zyn Zonneſchyn,
Laat hyze al te zaam genieten.
Vraagt gy, waarom dit zo geſchied?
God is de LIEFDE, en anders niet;
En wyl in 't zichtbaar AL, en Leven,
Zyn liefdens-kracht is uitgevloeid,
En half in deeze waereld bloeid,
Zo kan hy niet, als 't goede geeven.
Daarom, ô Menſch! wie dat gy zyt,
Beſpiegeld u in deezen tyd,
Eer dat den SPIEGEL word verbrooken,
En uwe Ziel in 't duiſter Naar,
Daar 't Goede nooit word openbaar,
Van God moeſt eeuwig zyn verſtooken.
Dat is de Hel, en eeuwig kwaad,
Daar 't lieve licht nooit in en gaat,
Valt iemant daar, wie wil hem redden?
't Is buiten God, het eeuwig Goed,
Bedenkt u dan wat dat gy doet,
Hels lyden is een onzacht bedde.
Daarom is deezen tyd van Goud,
Die onze Ziel den Spiegel houd,

Daar Goed en kwaad zich openbaaren,
Op dat wy 't befte vatten aan,
Na God, de waare Rykdom ftaan,
En eeuwig wel, voor kwalyk vaaren.

Heilig Antwoord.

Ziet ik heb u heden voorgeftelt het leven, en het Goede: en den Dood en het kwaade. Deut: XXX: 15.

TOEZANG.

TOON: Nierea: of X Geboden.

1.

Wy willen God ons herte geeven,
En treeden 't aardfe met de voet,
Op dat ons 't eeuwig hemels leven,
In plaats van 't helfe kwaad ontmoet.

2.

Ach hoe veel fchoonder is het dagen
Van 't Zomerdagfe Morgenrood,
Als 't nypen van de Noorder vlaagen,
By donk're nacht, zo naar en dood.

3.

Elk fpreekt en preekt van 't eerfte wezen,
Als van haar Moeder, en den grond
Waar uit zy in 't beginfel reezen,
Want alles heeft zyn open mond.

Hier

4.

Hier ſtaan wy nu, gelyk genooden,
Om aan te vatten wat ons luſt,
Van rechts en lings, ons aangebooden,
Eer 't licht des levens word gebluſt.

5.

Zo laat ons wel en wys'lyk keuren,
Het blyde goed, voor 't droevig kwaad;
Wyl 't ons uit liefde mag gebeuren,
En voor 't begeeren open ſtaat.

6.

Fontein en wortel aller wezen,
Brengt gy den rechten honger voort;
Dat alle onluſt word geneezen,
En alles komt gelyk het hoord.

XVII.

Om een beter.

Werpt van u wech alle uwe overtreedinge, waar door gy overtreeden hebt. Ezech: XVIII: 31.

Dewyl gy uitgedaan hebt den ouden mensch met zyne werken. Kol: III: 9.

Laat

Laat ons dan afleggen de werken der duiſtērnis.
Rom: XIII: 12.

Stort uit uw Water op der Aarde,
Zo vul ik uwen Kroes met Wyn,
Zeer goet, en zoet, en hoog van waarde;
Dat zal u immers beter zyn:
Zo ſpreekt Gods Liefde ook tot myn,
En alle; Dat wy zouden haaten,
Al wat de waereld roemt en eert,
Verachten, ſmaaden, en verlaaten,
Wat zy bemind en zeer begeerd.
Nu hoort, wat ons de Wysheid leerd:
Giet weg de waereld uit uw Herte,
Zo ſchenk ik u den Hemel in,
Die baart geen naberouw en ſmerte,
Ach, overvloed, van groot gewin!
Weg idelheid, uit onzen zin.
Ziet menſch, wat is den eis des Heeren?
Hy heeft geen Menſchen dienſt van doen,
Maar zyn genade is een begeeren,
Om ons, als kind'ren, op te voên,
Op dat wy 't altyd jeugdig groen,

Genieten in het eeuwig leven:
Hy wil maar dat wy wyſ'lyk zyn,
Een ſlechter voor een beter geeven,
Een drekkig voor een zuiver rein,
Een lampje voor een Zonneſchyn.
Is dit noch waardig te overweegen,
Of neemt men noch bedenkens tyd?
Op zulk een winſt, en groote zegen,
Voor 't derven van de idelheid,
Die, als een ſtroom, daar heenen glyt;
De Gulde Poorten ſtaan ons open,
De goede Vader nood ons al,
Op,dat wy van zyn Goedheid koopen,
Den Hemel, voor het jammerdal,
En vaſt ſtaan voor een zwaare val.
Ach Vader! dat wy u beminnen;
En tot een balſemende kracht
In 't ſtrenge levens-vuur gewinnen,
Die haar geſtalte zo verzacht,
Dat zy van vreugde eeuwig lacht,
En opſtygt in een jubileeren,
Met lof-gezang en dankbaarheid,
Om 't ſchoon der vreugde te vermeeren,
In 't Herte van uw Majeſteit,

Door

Door de eeuw'ge diepte uitgebreid.
Ja Vader laat ons dat gebeuren,
Wy willen 't, en gy wilt het ook,
Wys zynze, die voor damp en rook
Dat schoone licht des levens keuren.

Heilig Antwoord.

E*en goede, neergedrukte, en geschudde, en overloopende maate zal men in uwen schoot geeven.* Luk: VI: 38.

XVIII.

Hoe onbedacht!

En weet gy niet dat de vriendschap der waereld een vyandschap Gods is? Zo wie dan een vriend der waereld wil zyn, die word een vyand Gods gestelt. Jak: IV: 4.

Zyt

Zyt nuchteren, [*en*] *waakt*. I Petr: V: 8.

Al zachtjes Menſch, zo luſtig niet in 't leven,
  Of weelde uw kroes met overvloed beſchenkt,
Gy zyt, helaas! met groot gevaar omgeeven,
  Het is hier niet zo veilig als gy denkt.
Daar treed'er een van achter op uw hielen,
  Te byſter naar, en donker van gezicht,
Zeer Monſtereus, voor waereldlyke Zielen,
  Dat alle baa, en leelyk, voor hem zwicht.
Wat meer? noch veel; noch veel, die haar verblyden
  In uw verderf, en loeren op uw kwaad,
Terwyl zy u by haaren teugel leiden,
  Op dat gy vlug op kwaade wegen gaat.
Nu ſtaat eens ſtil; Raapt uw gedachten t'zaamen,
  Al ver genoeg, al ver genoeg van huis:
Gy zyt een menſch, en zoud u reed'lyk ſchaamen,
  Omringt te zyn met zulk een hels geſpuis.
Zy blyven wel voor uw gezicht verhoolen,
  Als dun geſpens, en guich'len om u heen,
Maar haar bedrog doet u elendig doolen,
  Rampzalig kind, helaas! waar wil dit heen!

Waar wil dit heen? Dit bly zal droevig Enden!
  Maar 't is noch tyd; ziet met bedaardheid om,
Hy is u na, die dreigd met groote Elende,
  En u verflenst gelyk een beemde-Blom.
Nu zyt gy mooi, en fierlyk uitgestreeken,
  En dunkt u wel het schoonste kind te zyn,
Maar dit verguld wil jammerlyk verbleeken,
  Als 't overdek van idelheid en schyn,
Door uw Gevolg, aan 't Eind, word afgenoomen.
  Hoe zo? Want aêrs! als leelykheid en vuil,
Afschuw'lyk graau en swart, om voor te schroomen,
  Gedompelt in een diepe modderkuil.
Hier zoud gy wel een aardsen Engel schynen.
  Maar 't Monster dat daar in verhoolen legt,
Word openbaar, als 't masker zal verdwynen,
  ô Wee! ô wach! die uitval was te slecht!
Zo niet; och neen; treed uit den kring der boozen,
  Vlucht van 't verderf, het jammer word te groot.
Al is de weg zo fraai bestrooid met roozen,
  't Is idelheid, zy ruiken na de dood.
Wy nooden u, om onze weg te minnen,
  ô Zuster, komt, geeft ons nu eens de hand,
Treed aan, treed aan, word onze speelnootinne,
  In 't overschoon en zalig Vaderland.

Hei-

Heilig Antwoord.

Zo *onderwerpt u dan Gode: wederstaat den duivel en hy zal van u vlieden. Naakt tot God, en hy zal tot u genaaken.* Jak: IV: 7, 8.

XIX.

Het beſt, Op 't leſt.

Ende daar zyn Hemelſe lichaamen, en daar zyn aardſe lichaamen: maar een andere is de heerlykheid der hemelſe, en een andere der aardſe. I Kor: XV: 40.

Maar

Maar wy hebben deezen Schat in aarden vaten.
II Kor: IV: 7.

Een houte kroes, vervult met roode wyn,
Verdonkert, en verbergt het ſchoone,
Maar geeft dat Nat een Vat van Kriſtallyn,
Zo zal 't zyn ſierlykheid vertoonen,
Noch meer, als 't licht zyn glans daar ook toe doet;
Zo is de Ziel in 't aardſe vlees en bloed.
Al is zy rood, of geel van deugden-goud,
Haar ſchoonheid is voor 't oog verhoolen,
In 't grove lyf, als in een kroes van hout,
Dit doet het menſch'lyk oordeel doolen,
Dat op de glans van deeze waereld bouwd,
De vroome zyn als and're, krom en oud.
Maar als eerlang het aarden-vat verbreekt,
En dat het over word gedreeven,
Uit deeze kroes, daar zy verhoolen ſteekt,
In 't heilig zalig vreugde-leven,
En dryft in 't Vat van hemels Kriſtallyn,
Dan blinkt haar deugd gelyk de zonneſchyn,
't Is beter hier voor ſlecht en recht te gaan,
En 't hert met deugden te verryken,
Als had men hier een konings mantel aan,

Daar

Daar 's Waerelds oog op kwam te kyken,
 Wy achten 't mooi, en ſierſel waard en hoog,
 Dat koſt'lyk is in 's Bruigoms heilig oog.
 Al wat hier blinkt, en trots in hoogmoed praalt,
Het is gering en klein van waarde,
 Wanneer de Dood den ezel 't mooi afhaalt,
Daar leid het al in ſtof en aarde.
 Dan is, helaas! 't inwendig leven blood,
 In plaats van wyn, als water uit de ſloot,
 ô Jezus! kracht, die altyd wond'ren doet,
Gereed om 't kranken te geneezen,
 Wy nooden u te gaſt in ons gemoed,
Laat uw genade met ons weezen,
 Op dat door u het water in ons hert,
 Tot goede wyn van deugd veranderd werd.

Hei-

Heilig Antwoord.

Dan zullen de rechtvaardige blinken, gelyk de Zon, in 't Koningryke haars Vaders. Matth: XIII: 43.

Daar is een natuurlyk lichaam, en daar is een geestelyk lichaam.

Maar het geestelyke en is niet eerst, doch het natuurlyke, daar na het geestelyke. I Kor: XV: 44, 46.

XX.

Het mag geen kwaad.

Laat my de watervloed niet overstroomen, en laat de diepte my niet verslinden. Psalm LXIX: 16.

De

De Heere bewaart alle de geene die hem lief hebben.
Pſalm CXLV: 20.

Kan gezongen worden op, ô Zalig heilig Bethlehem!

Al bruiſt de wilde levens Zee,
Daar wy, in vlees en bloed, op vaaren,
Wy hebben onzen Jezus meê,
Die zal ons ſcheepje wel bewaaren.
Hy ſprak wel eer een enkel woord,
En ſtraften weêr en woeſte winden,
Zy waaren ſtil en zweegen voort,
Zyn Liefde kan de Tooren binden.
Laat hobben tobben wat'er wil,
Laat ruiſen alle norſe vlaagen,
Na onweér word het wel eens ſtil;
Wy willen 't met den Meeſter waagen,
Al is den afgrond zeer ontſteld,
En gaapt, om 't leven te verdrinken,
Zo lang als Jezus ons verzeld,
En hebben wy geen nood van zinken.
Hy is getrouw in alle nood,
En zal ons ſcheepje niet begeeven,
Maar voeren over hel en dood,
Aan de oever van het eeuwig leven.

Steek af, in Zee, van 't vreemde land,
Daar vlees en bloed wel is gebooren,
Maar 't is een ſchraale en dorre ſtrand,
Daar wy geheel niet t'huis en hooren.
Aan de overzyde van dit Meer
Is 't Vaderland van ruſt en vrede,
Al tobt het ſcheepjen op en neêr,
Gy hebt de goede Jezus mede,
Die zal het ſtieren daar het hoord,
En brengen in behouden haven.
Die zo niet wil, moet echter voort,
Op 's levens Zee, met ſtadig ſlaaven,
En id'le onruſt, voor en naar,
Beſtormt van vlees'lykheid en zonde,
In eeuwig prykel en gevaar,
Van jammerlyk te zyn verſlonden,
In de eeuwige afgrond zonder grond:
Wie kan de diepe zinker houden?
Of redden uit der hellen mond,
Die op zyn eigen zelfs betrouwden!
En of hy lang op deeze Zee,
Van 't haaſt verdwynend zichtbaar leven,
Had ſtroom, en weêr, en winden meê,
En wierd voorſpoedig voortgedreeven;

Helaas!

Helaas! wat zouw 't ten laatſten zyn?
Wanneer den ſtorm des doods gekomen,
Gebied, dat alle hulp verdwyn,
En alle trooſt word weg genomen:
Daar zinkt het ſcheepje droevig heen,
En haald zyn hoogſte topjen onder,
Dat giſt'ren zo voorſpoedig ſcheen,
Word nu een zeer vervaarlyk wonder.
Ach neen! dat niemant zulks gebeur;
Men is wel wys in aardſe dingen,
En ſtaat zyn tyd'lyk leven veur,
Deeze overvaart is niet geringe:
Men laade Jezus in zyn ſchip,
Die kan de barre Zee gebieden,
En hoeden ons voor zand en klip,
Zo zal geen ondergang geſchieden.
Ach broeders van myns Vaders huis!
Laat Jezus met uw ſcheepje vaaren,
Wy zagen u zo gaaren t'huis,
Op dat wy t'zaamen vrolyk waaren,
Van deeze groote reis der tyd,
In 't Vaderland der eeuwigheid.

Heilig Antwoord.

De *Heere zal u bewaaren van alle kwaad: uwe Ziele zal hy bewaaren.* Pſalm CXXI: 7.

XXI.

Dies te verder.

Want onze lichte verdrukkinge, die zeer haast voorby [gaat], werkt ons een gants zeer uitneemend eeuwig gewichte der heerlykheid. II Kor: IV: 17.

De Heere is my een helper. Hebr: XIII: 6.

Hoe felder achter uit getoogen,
Hoe ſnelder naar het doel gevloogen:
Dies, of de vyand woeld en trekt,
En maakt veel ſtryds en Zielen-ſmerte,
Te meerder dringt men God na 't Herte,
Zo dat zyn kwaad ons goed verwekt.
Wy willen voort, wie zouw ons binden,
Ter plaats daar wy geen ruſt en vinden?
Ach! Doelwit van ons Zielen-oog!
Wat doen wy menig diepe zuchten,
Naar uw genade en liefde vluchten,
Geſchooten van des herten-boog!
Al zyn wy vreemd in deezen lande,
Vertuit met vaſt gevlochte banden,
Aan 't grof verduiſterd vlees en bloed,
Noch gaan wy voort met onze zinnen,
Naar hem, die wy in 't hert beminnen,
Den Bruidegom van ons gemoed.
Daar zyn verſcheide lievelingen,
Elk poogt en oogt na zyne dingen,

Daar 't ſchatje leid, daar woont het hert,
En daar wy lieven is ons leven,
En doelwit daar de zinnen ſtreeven,
Tot dat het wel getroffen werd.
Ach! Zielen-ſchat van groote waarde!
Al woonen wy in 't vlees op aarde,
Gy trekt het leven daar gy zyt,
En laat ons in het vlees niet ruſten,
Op dat wy met verheve luſten,
Staâg doelen na de eeuwigheid.

Heilig Antwoord.

Zalig is de Man die verzoekinge verdraagt: Want als hy beproeſt zal geweeſt zyn, zo zal hy de kroone des levens ontfangen, welke de Heere belooft heeft den geenen die hem lief hebben. Jak: I: 12.

TOEZANG.

TOON: ô Zalig heilig Bethlehem!

1.

Een zomer vlaagje doet geen kwaad,
Al valt het neder onderwegen,
Wanneer men na zyn oogwit gaat,
Zo diep in hert en Ziel gelegen.

2.

Wie is geruſt op 't vreemde pad,
Tot aan den Avond uit te ruſten?
Eer hy zyn weg ten einde trad,
Dat zal geen wyze Reizer luſten.

3.

Behouden t'huis, of by zyn vrind,
Laat afgeſlooftheid achterwege,
Als hy zich in de ruſt bevind,
Kan hy die moeite wel verveegen.

4.

Of zo hy daar noch aan gedenkt,
Het is tot zyner meerder vreugde,
Die 't heil van ruſt zyn voedſel brengt,
Voorleden leed doet goed en deugde.

5.

Wat zal 't een groote weelde zyn,
De Pelgrims weg te overdenken!
Bedaagt van 's Hemels Zonneſchyn,
Daar ons geen moeiten meer zal krenken.

XXII.

Het leven ſproot Uit Chriſtus dood.

Waarom zyt gy rood aan uw gewaad? en uwe kleederen als eenes die in de wynperſe treed? Jez: LXIII: 2.

Myn

Myn liefste is blank en rood. Hoogelied V: 10.

Al is 't een doorne, fel in 't steeken,
Daar zich de ted're hand voor wacht,
Noch komt 'er een verborgen kracht,
Zo aangenaam, uit voort te breeken,
Van kleur en geur zo hoog en schoon,
Dat zy van duizend spand de kroon.
Ach Roosje, dat zo zoet in 't ruiken,
Met schoon bedauwde blaadjes gloeid,
Of gy op scherpe doornen groeid,
Gy zyt het waardig om te pluiken;
Wy lieven u voor allen, 't meest,
Uw zoete reuk verkwikt den geest.
Noch doet gy ons gemoed betrachten,
Hoe eertyds op een schraalen oord,
De lydens-doornen brachten voort,
Bloed-roozen, hoog van verw en krachten,
Zo aangenaam, zo schoon en groot,
Dat zy verschrikten hel en dood.
Hoe was dat Bloempje doch geheeten?
Zo hoog en majesteits van kleur,

Zo ryk en vol van balſemgeur,
Of mag men dit geheim niet weeten?
Zyn Naam is WONDERBAAR, en ſchoon;
't Was God, en Menſch in een PERSOON,
't Gekruiſte Lam, met zo veel wonden!
Ach onzer Zielen-Bruidegom,
En allerſchoonſte Roozeboom,
Zo goed en zoet voor dood en zonden!
Hier was de liefde zonder maat,
Hy dee veel goed, en lee veel kwaad.
De handen die de Zeeg'ning deeden,
Rondom zich heen aan alle kant,
De voeten die 't verwoeſte land
Verkondigen de lieve vrede,
Van eind'loos heil en eeuwig goed,
Zy droopen al van heilig bloed.
Bloedroode rooze, waard te minnen,
Gezypeld uit de doorne-kroon,
Zo heilig en zo hemels ſchoon,
Uw Zoet kon 't helſe Zuur verwinnen,
Dat zich in Adams Ziel ontſtak,
Doe hy zich van Gods liefde brak.
Dit was de Bloem uit 's Vaders Herte,
Zyn allerdiepſte liefdens-kracht,

In

In Jezus naame voortgebracht,
Die uit de doorneboom van ſmerte
Zich opende, en bloeiden voort,
Dat hel en duivel wierd verſtoort.
Ach roozebloed, uit heilig wezen,
Valt met uw hemelſe Tinctuur
In myn verduiſterd Zielen-vuur,
Op dat haar krankheid word geneezen,
En zy, helaas! zo zeer verbleekt,
Nu weder 't gulde hooft opſteekt.
Ach Roos van Saron! myn beminde,
Myn Tortelduif, myn ſchoonſte lief,
Die ik in myn gemoed verhief,
Hoe luſt het my u recht te vinden!
Nu zucht ik noch in 't wilde woud,
Gelyk een Duif op 't dorre hout.
Daar zynder veel die my belaagen,
En zeer misgunnen 't hemels goed,
Dat ik verſluit in myn gemoed,
En zoeken my de buit te ontjaagen,
Van jaar, op jaar, en dag, op dag,
Dat baart in my zo menig Ach,
Ach God, myn lief, myn overſchoone,
Ik houw aan u, houwt gy aan my,

Dit leven gaat wel haaſt voorby,
Dan hoop ik in uw Hert te woonen.
Ik in het uwe, en gy in 't myn',
Dan zullen wy vereenigd zyn.
ô Roozeboom, vol ſchoone Bloemen!
Wie kan uw heerlykheid volroemen!

Heilig Antwoord.

Ik ben een Rooze van Saron, een Lelie der dalen. Hoogelied II: 1.

TOEZANG.

Toon: ô Kersnacht!

1.

Doe God, in 't vlees zich openbaarde,
Was 't ſchoonſte Paereltje op aarde:
Zwyg ſtil al wat van wonder roemt;
Wie kan dat grootſte wonder ſpreeken?
Hier moet de Zon, en Maan verbleeken!
En alles wat 'er werd genoemt.

2.

Veel Koningen, en veel Profeeten,
Met uitgeſtrekte hoop bezeeten,
Bezagen gaaren deezen dag.
ô Menſchen, die op de aarde woonden,
Doe zich den Schepper Menſch'lyk toonden,
Wat was 't een wonder dat gy zag.

Daar

3.

Daar over laat zich iemant hooren;
Het geen dat kwam tot onze ooren,
En dat wy zagen, met ons Oog;
En taſten, met onze eigen handen;
Zo ſprak hy, die van liefde brande,
In 't WOORD des levens, ſchoon en hoog,

4.

Ja Vriend hoe zoud gy anders zeggen?
Gy placht op zyne borſt te leggen;
Dien allerkoſtelykſten borſt!
ô! Ach! hoe word de geeſt ontlooken!
En 't vonkend Zielen-vuur ontſtooken,
In de allerſchoonſte Jezus-dorſt.

5.

Ja Jezus! lief, myn overſchoone,
Het luſt ons dicht by u te woonen;
En of gy niet op aarde zyt,
Noch woont gy ons niet in de verte;
Maar, door 't Geloof, in onze herten,
Gelooft zy God, in Eeuwigheid.

XXIII.

Daar leven is, is hoop.

Genadig en barmhertig is de Heere, langmoedig en groot van goedertierenheid. Psalm CXLV: 8.

Smaakt,

Smaakt, en ziet dat de Heere goed is.
Pſalm XXXIV: 9.

Kan gezongen worden op Pſalm XXXVII.

'T Gekrookte riet en zal hy niet verbreeken,
Noch 't rookend pit zal hy niet bluſſen uit:
ô Levens licht! om 't vonken aan te ſteeken,
Wat zuiſt gy zoet en hemels van geluit!
Komt al tot my, belaſten, en belaaden;
Zo valt een dauw van melk en honingraad:
Hy wilze al verkwikken, en verzaaden,
Die over 't Hert van 't Godbegeeren ſtaat.
Wat hoorden zy, die water uit haar oogen,
Als tot een bad, der heil'ge voeten nam?
Die zy met hair ootmoedig kwam te droogen,
Haar ſchuld verſmolt in Jezus liefdevlam.
Hebt goede moed, klein vonkje van Begeeren,
Dat zich na God, en zyn genade ſtrekt;
Uw glimmen is een liefdenkracht des Heeren,
Door zyn genade in uw gemoed verwekt.
Wie zeid'er neen? Om 't vonkjen uit te dooven;
Het is te laat, uw Zonden zyn te groot!

Hy

Hy ga voorby; men zal hem niet gelooven;
  Het is hem niet, die ons zyn liefde bood.
Al wat'er dreigt tot twyfel en vertſaagen;
  Wy zeggen neen; dat is den Vader niet:
Maar wat ons lokt, en trekt, na Gods behaagen,
  Dat is zyn hand, die ons zyn hulpe bied.
Neen Zielen-vonk, laat niemant u verſchrikken;
  God is de LIEFDE, en 't enkel ſimpel GOED:
Waar zouw hy u meê dooven of verſtikken?
  Al wat hy heeft is lief'lykheid en zoet,
Zaait gy maar; Ach! en Och! myn God! myn leven!
  Myn hoop! myn heil! myn trooſt, en toeverlaat!
Het zal een oogſt van goede vruchten geeven,
  Want zyn genaê doorzegent zulken zaad.
Sint JAN, gy hebt de liefſte ſchoon beſchreeven!
  Zeer hoog en diep, uit een verklaarde Geeſt,
Door heilig vuur, in 't Liefden-Punt verheeven,
  Wyl gy ook zyt het lieve kind geweeſt:
GOD is een LICHT, dat ſcheld door onze ooren;
  En klinkt in 't Hert, gelyk een Eng'len toon:
Ja liefden kind; ons luſt noch meer te hooren;
  God is een Licht, volkomen klaar en ſchoon:
In 't welke gants geen Duiſter word gevonden:
  Dat 's zonder vlek: Haleluja, myn lief!

Zo

Zo blyft het Zwart, in 't eeuwig wit verflonden;
  Een Zon die zich, van eeuwigheid verhief:
Myn Zon, myn Lief, die 't duifter doet verdwynen!
  Gaat op in 't Hert, ô Zielen-Bruidegom!
Om myn gemoed met klaarheid door te fchynen,
  En fpreid uw licht in 's levens firkel om.
Wat noch al meer? borftlegger, Gods beminde!
  Noch hoog, en fchoon! noch veel! noch overveel,
Hy zeide, GOD is LIEFDE: die hem vinden,
  Groot is de fchat, hoogwaardig is haar deel!
God is een *Licht*, en *Liefde*, fchoon om hooren.
  Die met zyn Ziel in 't *Licht* der *Liefde* blyft,
Die blyft in God, en is in God gebooren,
  Gelyk het kind der liefde lief'lyk fchryft.

Heilig Antwoord.

W*ant de Zoone des Menfchen en is niet gekomen om der menfchen Zielen te verderven, maar om te behouden.* Luk: IX: 56.

XXIV.

Spys na den Honger.

Aller Oogen wachten op u: en gy geeft hen haare ſpyze t'zyner tyd. Gy doet uwe hand open, en verzadigt al wat daar leeft [na uw] welbehaagen. Pſalm CXLV: 15, 16.

Ver-

Verzaadinge der vreugden is by uw aangezicht.
Pfalm XVI: 11.

Kan gezongen worden op de X Geboden.

Een ieder zoekt na zyns gelyken,
Elk leven neemt en eet zyn brood,
Van daar zyn levens krachten reiken,
De Moeder, daar hy uit ontfproot:
Zo ook ons zichtbaar aardfe leven,
Een kleine waereld, in zyn maat,
Een kind, van 't groote voort gedreeven,
Uit wiens Materi 't ook beftaat.
Het Maagfe, Magineets begeeren,
Trekt uit den grooten Moeder aan,
Op dat het leven heeft te teeren,
En in zyn wezen mag beftaan:
Dat 's goed, en wel, en wy bedanken
De Hoogfte, die het alles geeft,
Den wortel aller ftam en ranken,
Uit wien dat alles 't wezen heeft.
Zo is 'er noch een ander leven,

Dat in het leven deezer tyd,
Met Elementen ſtof omgeeven,
Als in een kas, verborgen leid:
Dat hongert ook na zyne Moeder,
Gelyk een Deel van 't eeuwig AL,
Den grooten aller dingen voeder,
Die eeuwig was, en blyven zal.
Dat tracht zich dieper uit te ſtrekken;
Wat de aarde geeft, is hem geen brood,
Hy zoekt een wezen aan te trekken,
Van 't Wezen, daar hy uit ontſproot.
God is zyn waereld, en het wezen,
Voor zyn begeerende Magneet,
Dat zynen honger kan geneezen,
Wanneer hy ſtadig van hem eet:
Met zuchten, bidden, ende ſmeeken,
Van dag, op dag, en jaar, op jaar,
In liefde en aandacht, onbezweeken,
Aan deezen tafel, voor en naar.
ô God! ô Brood van 't geeſt'lyk leven!
Maakt gy der Zielen maag gezond,
Om rechten hongerluſt te geeven,
Tot opening van 's herten mond;
Op dat wy drinken ende eeten,

In-

Inwendig waſſen tot uw beeld,
Dat met uw goeden geeſt bezeeten,
Voor 't vaderlyke aanzicht ſpeeld.
Gelyk een Kind, uit u gebooren,
Om 't eeuwig vredenwoord te hooren.

Heilig Antwoord.

Z*alig* [*zyn*] *die hongeren en dorſten* [*na*] *de gerechtigheid: want zy zullen verzadigd worden.* Matth: V: 6.

XXV.

Niet zonder hoop.

Hebt gy dien gezien , die myne Ziele lief heeft.
Hoogelied III: 3.

Ik zal hem zoeken die myne Ziele lief heeft.
Hoogelied III: 2.

Kan gezongen worden op, ô Zalig heilig Bethlehem!

Gelyk een Tortelduif in 't woud,
Die zyne weêrgâ heeft verlooren,
In eenzaamheid, op 't dorre hout,
Zyn toon van treurigheid laat hooren;
Zo zwerft de Ziel, als vreemdeling,
En acht, en tracht na haar beminde,
Die haar in Adams val ontging,
Of zy 't verlooren weêr mocht vinden.
Wat zuift en ruift'er menig vlaag,
In 't wilde woud, van 't aardſe leven!
Hoe dwaald zy om! nu hoog, dan laag,
En wil geen moed verlooren geeven.
Ach Bruid, of Bruid'gom, van de Ziel!
Wat moet zy ver zyn uitgevloogen,
Doe haar die reine luſt ontviel,
Zo grof en jammerlyk bedrogen!
Wat moet zy verr' verzworven zyn,

In 't donker bos, vol wilde boomen,
 Beſchaduwt voor de zonneſchyn,
Zo naar, en zwaar, om uit te komen!
 ô Tortelduifje! houd maar aan,
Gy zult uw Weêrgâ noch wel vinden,
 Hy zal uw zoeken niet ontgaan,
Hy zoekt u ook, als zyn beminde.
 Al loerd den Adelaar in 't woud,
Beluſt om duivevlees te kluiven,
 Zo gy u aan de lieffte houd,
Hy zal uw veertjes niet verſtuiven.
 Een wachter heeft u in het oog,
Zyn liefde zal u wel bewaaren,
 Of 't ſcheen dat gy alleenig vloog
In 't wilde woud van veel gevaaren;
 Gy zyt nochtans zo eenzaam niet,
Daar zyn'er veel die u beminnen,
 Of gyze niet voor oogen ziet,
Zy houden u voor haar vriendinne:
 Behalven hem, daar gy 't op munt,
Door wien zy u haar dienſt verleenen,
 Den goeden Jezus, 't hoogſte punt,
Die gy, en wy, in 't zoeken meenen.
 Den wachter Iſr'èls ſluimert niet,

Zyn liefden-oog zal op ons waaken,
Tot wy, ontvloogen al 't verdriet,
In 't overheilig veilig raaken:
Om weder zyn vriendin te zyn,
En ſpeelgenood gelyk te vooren,
Eer wy, door 't eigenwillig Myn,
Dien ſchoonen Bruidegom verlooren.
ô Tortelduifje, houd maar aan,
Gy zult uw weêrgâ noch wel vinden,
Hy zoekt u ook, als zyn beminde,
Hoe zoud gy dan malkaêr ontgaan?

Heilig Antwoord.

Bid, *en u zal gegeeven worden: zoekt, en gy zult vinden: klopt, en u zal open gedaan worden. Want een iegelyk die bid, die ontfangt: en die zoekt, die vind; en die klopt, die zal open gedaan worden.* Math: VII: 7, 8.

XXVI.

Droomen is bedrog.

De mensche is de idelheid gelyk: zyn dagen zyn als een voorbygaande schaduwe. Psalm CXLIV: 4.

Zo en laat ons dan niet ſlaapen, gelyk als de andere.
1 Theſſ: V: 6.

Kan gezongen worden op Pſalm XXIV.

Wat is het wonderbaar, och harm!
Strak was ik ryk, nu ben ik arm.
My droomde van veel moois en weelde:
Ik was een groot, aanzienlyk man:
En had een Konings kleeding an,
By al wat zich het hert verbeelden.
Als vlaag, by vlaag, was myn gewin,
De welvaart vloeiden tot my in,
'k Was vrolyk met myn ryke vrienden;
Myn Land was breed, myn Gaarden wyd,
By allerlei vermaak'lykheid,
En had veel booden, die myn dienden:
Men noemden my geſtadig Heer,
Elk ſtreek en boog zich voor my neêr,
Myn woonpaleis had gulde zaalen,
Ik zat op ſelp, 't was, knechten dien,
Myn yz're kiſt was wel voorzien,
Een put, te diep om leeg te haalen;
't Was alles heerlyk wat ik zag:
Met wierd ik wakker; daar ik lag
In 't ſtof, bezoedeld, en vergeeten;
Een arm, elendig, kreupel man;
Noch geld, noch brood, noch kleed'ren an,
Veracht, verſchooven, en verſmeeten.

ô Bee-

ô Beedelman, wat preekt gy ſterk!
Gy waereld'ling komt hier te kerk,
Of gy uit uwen droom mocht raaken;
Daar in gy diep verſluimert leid,
En maald en dwaald in idelheid,
En u gebeurd een droevig waaken.
Want ziet, al ſlaapt men noch zo vaſt,
En gaat in idelheid te gaſt,
En droomt van alle mooje dingen,
Die 't oog begeert, en 't herte luſt,
Zeer mak'lyk, vrolyk en geruſt,
Daar alle weelden 't hert omringen;
De ſterke doodſtem roept zo luid;
De Geeſt ontwaakt; de Droom is uit:
Men leid ontbloot van alle deugden:
ô Nood! ô overnaare nood,
Wat is uw armoed zwaar en groot!
Wat helpt een id'le droom van vreugde?
Word wakker, al die ſlaap'rig zyt,
En waakt in deezen gulden tyd,
Van opgeſloote hemels deuren;
Waar door men langs den weg van deugd
Gaat in tot eindelooze vreugd,
In eeuwigheid, bevryd van treuren.
Die 't oog van 't innerlyk gemoed,
In heil'ge aandacht open doet,
En wandeld op des Heeren wegen,
Verſmaad de vreugd van korten duur,
Wanneer hy komt aan ſtervens uur,
Zo valt op hem een grooten zegen.
Zyn geeſt ontwaakt uit deezen tyd,

In 't eind'loos goed der eeuwigheid.
De langfte welvaart is te kiezen.
Een droom van weelde is weinig waard:
Wie zich een Hemel maakt op aard,
Die moetze eindelyk verliezen.
Al wat voorby gaat en vervliet,
Dat is het waare wezen niet:
Wat eeuwig vaft ftaat, zonder wanken,
Is waardig dat men 't lieft en mind,
Beoogt, betracht, en zoekt en vind,
Wie 't haagt, en waagt, zal 't zich bedanken.
Ach Jezus! heilig Zielen-licht,
Schynt ons geftadig in 't gezicht,
Op dat wy wakker zyn, en waaken,
En niet in 't logge vlees, en bloed,
Bedomt, en duifter van gemoed,
In flaap noch fluimering geraaken.

Heilig Antwoord.

W*ant wanneer zy zullen zeggen*, *Het is vrede*, *en zonder gevaar: dan zal een haaftig verderf haar overkomen*. I Theff: V: 3.

XXVII.

Schyn bedriegt.

Doet aan de geheele wapenrustinge Gods, op dat gy kond staan tegen de listige omleidingen des Duivels. Efezen VI: 11.

Gelyk de Slange Eva door haare arglistigheid bedroogen heeft. II Kor: XI: 3.

Kan gezongen worden op, ô Zalig heilig Bethlehem!

ô Stomme visje, waart gy wys,
Hoe zouw den Hengelaar staan kyken!
Die u beloert, zyn maag tot spys,
Gy zoud zyn schyngoed wel ontstryken.
Hy stelt zich zeer bekoor'lyk aan,
En toond hem goed en mild in 't geeven;
Maar 't is uit loos bedrog gedaan,
En 't kost uw beste lyf en leven.
Wist gy den Angel in het aas,
Dat beetje zouw u niet bekooren,
Maar door onnozelheid, helaas!
Gaat gy elendiglyk verlooren.
Maar ach! waart gy het noch alleen,
Zo onvoorzichtig in 't vergaapen,
En 't droevig lot, het ging noch heen,
Om dat gy tyd'lyk zyt geschaapen:
Maar die verstand en wysheid heeft,
En laat zich zo door 't aas beloeren,
Dat iemant hem bedrieg'lyk geeft,
Dat is elendig slecht vervoeren!

Den

Den grooten Heng'laar gaat op buit,
Langs de oever van het mensch'lyk leven,
En werpt zyn Helsen Angel uit,
Met schyn van goed en zoet omgeeven,
Wat hapt en snapt 'er menig Ziel
Na 't aas van idelheid en weelde,
Dat hem voor zyn begeerte viel,
Door oogen, ooren, en verbeelden!
Den Visser doet het sierlyk voor,
En weet den weêrhaak toe te winden,
Op dat hy doch het hert bekoor,
Om 't eeuwig leven te verslinden.
Dat is elendig, en bedroefd!
Van 't kwaad des Angels wel te weeten,
En van 't gevaar die 't lok-aas proeft,
En noch te gaapen, en te eeten!
Het visje weet zyn onheil niet,
Wyl 't stom, en dom in zulke zaaken,
Onnozel komt in zyn verdriet,
En aan zyn levens eind te raaken:
Maar 't leven uit de eeuwigheid,
Begaafs met licht, verstand, en zinnen,
Tot waare wysheid, en beleid,
Om 't eeuwig Goed voor 't kwaad te winnen,

Die

Die 't met zyn Geest begrypen kan,
Door leering, spreeken, en vermaanen:
Niet meer een kind, maar Vrouw, of Man,
Genoodigd op des Hemels baanen,
Gewaarschouwt voor een scherpe haak,
Van droevig kwaad en eeuwig lyden,
Verborgen in het aards vermaak,
Van weelde, wellust, en verblyden;
Dat die zich noch verlokken laat,
Door voorgestelde beuzelingen,
Dat is te droevig, en te kwaad!
Eens Menschen Ziel is niet geringe!
Betrouw den loozen Heng'laar niet,
ô Mensch! te groot, om klein te achten,
Of gy 't verderf niet voelt en ziet,
Als 't raakt en haakt, komt wee en klachten,
Hy is voorzichtig van gemoed,
Die oogt, en poogt naar Hemels goed.

Heilig Antwoord.

[Den duivel] *die was een Menschen-moorder van den beginne, ende en is in de waarheid niet staande gebleeven: want geen waarheid en is in hem. Wanneer hy de leugen spreekt, zo spreekt hy uit zyn eigen: Want hy is een leugenaar, en de Vader der zelver* [*leugen*]. Joan: VIII: 44.

XXVIII.

't Is Wonder.

Ziet, de Hemelen, ja de Hemel der Hemelen en zouden u niet begrypen. II Kron: VI: 18.

ô Heere, wat is de Mensche, dat gy hem kend? het kind des menschen, dat gy het achtet? Psal:CXLIV:3.

Zyn

Zyn Grootheid is ondoorgrondelyk. Pſalm CXLV: 3.

Kan gezongen worden op Pſalm XXIV.

Als ik myn oog verhef om hoog,
En zie den blaauwen hemels boog,
Bezaait met zo veel duizend ſterren,
Nooit afgekeeken, noch geteld,
En weid' zo voort, door 't ruime veld,
Die Sirkel om, zo breed en verre,
Dat myn gedachte ſtuit en ſtoot,
Dan denk ik; Ach! wat zyt gy groot!
Hier by verryzen myn gedachten,
Dat deeze Grootheid, die men ziet,
Een puntjen is, en anders niet,
Wanneer wy 't eeuwig AL betrachten:
En dát die groote Majeſteit,
Beſlooten, noch in plaats, noch tyd,
Niet op te heffen, noch te noemen,
Op 't menſchelyke ſtipje ziet;
By 't eeuwig Groot, zo klein als niet!
Wie kan dat wonder ooit vol roemen!

Dat God, dat Eindelooze Groot,
De kleine Menſch zo vriend'lyk nood,
Tot zyn gezelſchap, en vriendinne;
Om meê te deelen in zyn vreugd,
Bekleed met heerlykheid en deugd,
Als twee Gelieven, in 't Beminnen!
ô God! oneindig, eeuwig goed,
Wat is uw wonder groot en zoet!
Wat mag den Worm noch weig'rig weezen!
Van zulken grooten Heer gevryd,
Gelokt, en vriendelyk gevleit,
Als Bruid, genood, en uitgeleezen!
Verzocht een Koning, op zyn Troon,
Met Scepter-ſtaf, en goude kroon,
Een voetſlaavin tot zyn beminde,
Wat riep de waereld overluid,
Dat groot Geluk, en Wonder uit!
Wie kon de bruilofts-vreugde binden!
Maar wat is dit? een idel niet,
By 't geen de Ziel van God geſchied:
ô Menſch! bedocht gy uw genade!
En overlei zyn waarde recht,
Gy zoud, om 't waerelds klein en ſlecht,
Die groote aanbieding niet verſmaade.

Hoog-

Hoogwaardig GROOT, dat niemant weet,
Hoe hoog, hoe diep, hoe wyd, hoe breed,
Oneindig, eeuwig, ongemeeten!
Baart gy de wysheid in ons Hert,
Dat deeze zaak gewoogen werd,
En niet door idelheid vergeeten.

Heilig Antwoord.

En *vervulle ik niet de Hemel en de Aarde?* Jerem: XXIII: 24.

De Hemel is my een Troon, en de Aarde een voetbank myner voeten. Hand: VII: 49.

XXIX.

Wie kanze tellen.

Want God heeft den Mensch geschaapen tot onverderfelykheid: en heeft hem gemaakt een Beeld van zyne eigene natuur. 't Boek der Wysheid II: 23.

De genadengifte Gods is het eeuwige leven.
Rom: VI: 23.

Kan gezongen worden op ô Kersnacht &c.

Beloften van het eeuwig leven,
Door 't Woord des levens ons gegeeven,
Dat als een ſtroom van wysheid vlood,
En bracht een volle Zee van zeegen,
Hoe noodig zyt gy te overweegen,
Wat is uw waarde ſchoon en groot!
Te meer, wanneer men 't eeuwig derven,
Vereenigd met het eeuwig ſterven,
Van eind'loos kwaad, voor eind'loos goed,
Van God, en Hemelryk geſcheiden,
Elendig, zonder maat van tyden,
Dat is een Spiegel voor 't Gemoed,
Op dat de zinnen hier vergaaren.
Zo alle honderd duizend jaaren,
Van ooſt, of weſt een vogel kwam,
En van het gruis der gantſe Aarde,
Die God door zyne ſchepping baarde,
Alleen een EENIG zandje nam;

Dat zouw noch aan een einde loopen;
Maar die op zulk een eind moeſt hoopen,
In jammer, en verdriet van tyd,
Hoe zouw zyn hert in wanhoop zinken,
Uit zulken bitt'ren Kroes te drinken!
Dat 's maar een blik der Eeuwigheid;
Een ſtip, een puntje, en noch minder.
Want Eeuwig vind geen einde-vinder.
Ach dat het ons ter herten gaat!
Ons gaat het aan, ons zal het treffen!
ô Onderſcheid! om op te heffen,
Van eeuwig goed, of eeuwig kwaad!
Schrik menſchen-kind, en rept uw voeten,
Op 't pad van waare deugd en boeten,
Den tyd van overleg is kort:
Wie zalze aan 't einde weder haalen?
Niet lang te dreigen, en te draalen,
Eer dat de deur geſlooten word.
Wie hier op aarde is in elende,
Hoopt, door het ſterven, op een Ende,
Van dag, op dag, en uur, op uur;
Maar in het eeuwig Hels verderven,
Daar kan der Zielen-grond niet ſterven,
Zy is een vonk van eeuwig vuur:

Ge-

Gebooren uit het eeuwig Baaren,
Der krachten die begin'loos waaren,
  Een onoplosselyken knoop,
Van de eeuwige Natuur verbonden,
Dies word voor haar geen Eind gevonden.
  Daar is in eeuwigheid geen hoop.
Maar wil zy haar in God verbeelde,
Dan smelt haar strenge macht in weelde,
  Haar vuur'ge wortel werd verkoeld,
En onophoudelyk geneezen,
Van 't liefden-licht, en heilig wezen,
  Zo dat zy niet als weldoen voeld.
Ach eeuwig Weldoen! zalig leven,
Dat God aan ider Ziel wil geeven,
  Die zyn beloften neemt in acht!
Uw waarde is nimmer uit te spreeken,
Om dat gy einden zult noch breeken,
  't Is hoog en diep, wie dat betracht!
Indienwe aan u een uitgang kenden,
Dat gy noch eindeling zoud enden,
  Al was 't met 's waerelds laatste zand,
Na zo veel honderd duizend jaaren,
Zo zouw 't een onvolmaaktheid baaren,
  Maar eeuwig, schuift dat aan een kant.

Daarom is dit het groot Belooven,
Dat al, en alles gaat te boven,
Dat ons den Mond der Waarheid zeid,
Ik geef myn ſchaapen *'t eeuwig leven.*
Een waarde! nimmer opgeheeven!
Geloofd zy God in eeuwigheid.

Heilig Antwoord.

E*n deeze zullen gaan in de eeuwige pyne: maar de rechtvaardige in dat eeuwige leven.* Matth: XXV: 46.

Het is u beter verminkt tot het leven in te gaan, dan de twee handen hebbende, heenen te gaan in de Helle, in dat onuitbluſſelyk vuur: Daar haaren Worm niet en ſterft, en het vuur niet uitgebluſt en word. Mark: IX: 43, 44.

TOEZANG.

TOON: Iets moet ik u Laura vraagen.

1.

Eeuwig, eeuwig, zonder Ende,
In verheuging, of Elende!
Hangt den evenaar in 't Hert,
Om het onderscheid te weegen,
Want daar leid ons aan geleegen,
Eindeloos is machtig verd.

2.

Heeft de waereld een gewichte,
In het sterven zalze lichten:
Wat zo diep bedommelt lag,
Komt dan helder voor de oogen,
Schaduw heeft het Hert bedroogen,
Dat het Oog niet klaarder zag.

3.

Neen dat moet ons niet geschieden,
Laat ons 't eeuwig kwaad ontvlieden,
In den arm van 't eeuwig Goed,
Die zyn gunst heeft aangebooden
Nevens zulk een vriend'lyk nooden,
En zyn deuren open doet.

XXX.

Voor dit een ander.

Ende gelykerwys wy het Beeld des aardſen gedraagen hebben, [alzo] zullen wy ook het Beeld des Hemelſen draagen. I Kor: XV: 49.

Want ook in deezen zuchten wy, verlangende met onze woonſtede, die uit den Hemel is, overkleed te worden. II Kor: V: 2.

Doet

Doet aan den Heere Jezus Christus.
Rom: XIII: 14.

Als ik myn zichtbaar beeld betrachte,
En overdenk met myn gemoed,
Zo vind ik Adams vlees en bloed,
Verknoopt van tydelyke krachten:
Dat trok ik uit de waereld aan,
Om 't vuur der Zielen meê te kleeden;
Van myn geboorten dag tot heden,
Heb ik daar mede om heen gegaan.
Ach schoonste Jezus! myn Beminde!
Waarom dan zouw het minder zyn,
Ontrent uw Wezentheid, en myn,
Wyl 't aardse 't Hemels niet kan vinden?
Zyt gy den tweeden Adam niet?
Uit wien wy moeten zyn gebooren,
Die ons herstelt, gelyk te vooren,
En Hemels Vlees en Bloed aanbied?
Waarom dan zouden wy niet draagen
Het Wezen van uw Lichaams Kracht,
Het vuurig leven toegebracht,
Door 's Vaders heilig welbehaagen?

Uw lichaam moet ons lichaam zyn,
Wyl Adams lichaam moet verderven,
En 't ryke Gods niet kan beërven.
Ja Jezus! Lief, myn Zonneſchyn,
Wy wenſen 't uit u aan te trekken,
Op dat ons vuur dien oli eet,
En 't heilig hemels Bruiloftskleed,
Den Geeſt der Zielen overdekke.
Ons denkt aan uw beloofden buit;
Dat zulke, die aan u gelooven,
De Dood geen leven zal berooven,
Zy treeden maar van Adam uit.
Zouw dat ons luſten niet bekooren,
Om, naar het innerlyk gemoed,
Uit Jezus hemels Vlees en Bloed,
Gelyk een Kind te zyn gebooren?
ô God! die ons een Adam zyt,
Om dat uw Speeltuigs goede Snaaren,
In Adams val verbrooken waaren,
Die gy herſteld in eeuwigheid;
Uw Geeſt moet eeuwig in ons ſpeelen,
Op dat wy t'zaam de vreugde deelen.

Heilig Antwoord.

H*et geene uit het vlees gebooren is, [dat] is vlees: en het geene uit den Geest gebooren is, [dat] is Geest.* Joan: III: 6.

XXXI.

ô Goude vryheid.

Doch die ryk willen worden, vallen in verzoekinge, en [in] den Strik, en [in] veele dwaaze en ſchadelyke begeerlykheden, welke de menſchen doen verzinken in verderf en ondergang. I Tim: VI: 9.

Met

Met de Banden zyner zonden zal hy vast gehouden worden. Spreuken V:22.

Noch is zy vrolyk, en gerust,
Helaas! en laat fioolen zorgen,
Van dag tot nacht, van nu tot morgen,
Door idelheid in droom gesust.
Zy weet van Ketings, noch van banden,
In weelde en wellust onvermoeid,
Zo zwaar gekluisterd en geboeid,
Maar blindheid overdekt haar schanden,
't Is droevig, die zyn kwaad niet ziet!
Zo placht een Slaaf, in angst bekneepen,
Met yz're ketingen te sleepen,
In groote elenden en verdriet!
Rampzalig Kind! gy zyt gevangen,
Hoe vry en vrank gy meend te zyn,
Uw vryheid is bedrog en schyn,
Noch zyt gy lustig in uw gangen!
Gy gaat uws Vaders huis voorby;
Helaas! hoe wil 't 'er eind'lyk kluize!

Uw afkomſt is van Ed'len huize,
  Nu leid' men u in ſlaaverny:
Van welluſt, idelheid, en zonden.
  Wat is de Keting zwaar en grof?
  Van zo veel ſchakels, hart van ſtof,
Daar u de waereld aan gebonden,
  Gekneveld, en gekluiſtert heeft!
De tweede deelt niet mis, in zwaarte,
Als dienden hy een groot gevaarte,
  Op dat hy u niet licht begeeft:
Dat is dien ſterken band der Hellen,
  Die op geen klein geruchje paſt,
  In zyne ſchakel-haaken vaſt,
Door beuzelingen niet te ontſtellen.
  Nu komt 'er noch een derde by,
Door zo veel krom gedraaide bochten,
Van vlees en bloed te zaam gevlochten:
  Dat is een rechte Slaaverny!
ô Menſch! leert uw elende weeten!
  Daar is een band aan uw Gemoed,
  Die trekt u tot een eeuwig goed,
Niet uit te ſpreeken, noch te meeten.
  Al zyt gy ver, gy zyt niet los;
De Godheid heeft u ook gebonden,

En roept u uit den dienſt der zonden,
Waar in gy maald gelyk een Ros.
Gy zyt tot geen Slaavin gebooren,
Maar tot een Koninglyke Bruid;
Breekt van de ſlaafſe banden uit,
Zo is u Hemels heil beſchooren.
Al zyn de banden zwaar en ſterk,
Indien zy uw Gemoed verveelen;
De Hoogſte zal u ſterkte deelen,
Zo gy het meent, begint maar werk.
ô Menſchen Ziel, zo hoog van waarde!
't Is idel, dat gy and're diend,
God is uw allerbeſte Vriend,
Die geeſt u Hemels goed voor aarde.

Heilig Antwoord.

V*oorwaar, voorwaar zegge ik u, Een iegelyk die de zonde doet, is een dienſtknecht der zonde. En de dienſtknecht en blyft niet eeuwiglyk in het huis: de Zoone blyft 'er eeuwiglyk. Indien dan de Zoon u zal vry gemaakt hebben, zo zult gy waarlyk vry zyn.* Joan: VIII: 34, 35, 36.

XXXII.

Van twee, een derde.

Keert weder tot my, ſpreekt de Heere der heirſchaaren, zo zal ik weder tot ulieden keeren, zeid de Heere der heirſchaaren. Zach: I: 3.

Zoekt den Heere terwyle hy te vinden is.
Jez: LV: 6.

Kan gezongen worden op Pfalm XXIV.

Wie maakt dit bruine fchaduw-beeld,
Dat nevens 't lichaam heenen fpeelt,
Gants niet te ont-treeden, noch te myden?
Wie of hier van de oorzaak zy?
Of de een, of de ander, ik of gy,
Of zyn wy 't liever alle beide?
Want of de Zonnefchyn daar is,
Behalven 't lichaam is het mis;
Daar word geen fchaduw-beeld gebooren.
En of ik lange fta, en praal,
Behalven glans van Zonneftraal,
Zo komt 'er ook geen fchim te vooren:
Dies hangt het van ons beiden af,
Daar elk hier toe het zyne gaf,
Ik duifternis, en gy het lichte:
Uit deeze twee, en anders niet,
Ontftaat een onbetaft'lyk iet,
Dat beeld'lyk is voor ons gezichte.
Dit is onloochenbaar, en klaar,

Wie 't hoort, en ziet, die noemd het waar.
ô Menſch! van waereldſe gedachten!
Die 't Hert, vervuld met idelheid,
Zo zacht in aardſe Roozen leid,
Komt deezen Spiegel eens betrachten,
Gy denkt miſſchien in uw Gemoed;
De Godheid is oneindig goed,
Die 't ſchoonſte licht der klaare ſtraalen,
Van liefde en barmhertigheid,
Zo mild en ryk'lyk uitgebreid,
Op zyne ſchepſels af laat daalen.
Dat is een Waarheid, die men weet,
Zyn Liefde is grooter als gy meet,
Zyn WIL is zaligheid en leven;
Een eeuwige uitgang, als een vloed,
Van vriend'lykheid, en Hemels goed,
Dies heet hy GOD, een louter geeven.
Maar zo gy wilt verborgen zyn,
En treed niet in zyn Zonneſchyn,
Hoe zal hy 't Beeld van Heil formeeren?
En maaken uwe Zaligheid,
Door 't liefden-licht der Majeſteit,
Als gy u niet tot hem wilt keeren;
Zyn Woord van Liefde roept u aan;

Komt

Komt in myn Zonne-ſtraalen ſtaan,
Dan word uw zaligheid gebooren:
Als uwen wil in zyne gaat,
En ſtil voor 't heilig ſchynen ſtaat,
Zo komt het Beeld van heil te vooren.
God is een Goed, van eeuwigheid,
En heeft zyn armen uitgebreid,
Na 't Zielen leven, met verlangen;
Wie 's waerelds idelheid ontwringt,
En in het Licht des levens dringt,
Word als een Kind van hem ontfangen.
Bedenkt u, Menſchen kind op aard,
Die gaaren eeuwig zalig waart;
God geeft het zyn'; geeft gy het uwe:
Dan zal de derde zaak ontſtaan;
Geluk, en Zaligheid; wel aan;
Laat ons het tegendeel dan ſchuuwen.

Heilig Antwoord.

W*endet u na my toe*, *wordet behouden*, *alle gy einden der aarde : want ik ben God*, *en niemant meer.* Jez: XLV: 22.

Zy keeren my den nek toe, *en niet het aangezicht.* Jer: II: 27.

XXXIII.

Als 't buiten woed, Is 't binnen zoet.

Bewaart u zelven in de liefde Gods, verwachtende de barmhertigheid onzes Heeren Jezus Christus ten eeuwigen leven. Judas vers 21.

Ver-

Verbergt my onder de ſchaduwe uwer vleugelen.
Pſalm XVII: 8.

Kan gezongen worden op Pſalm XXIV.

ô Naare, barre Winter-Nacht!
Bekleed met vrees en ſtrenge macht
Van bitſe wind, en ſpitſe vlaagen,
Terwyl het alles kraakt en klemt,
Het dunne water kilt en ſtremt,
Om Man, en Ros, en al te draagen!
Die u in een beſlooten muur
Ontſchuilen mag by 't lieve vuur,
Wat baart dat weldoen, ruſt en vreugde!
Terwyl het buiten vreez'lyk kluiſt,
Onſtuimig hagelt, ſneeuwt en ruiſt,
Wat doet dat derven hem al deugde!
Hoe dankt hy God in zyn Gemoed,
Die hem zo veel genade doet,
En overkleed met milde Zegen!
De gloed, van een geſtookten Haard
Is dan zo koſt'lyk en zo waard,
Wy mogen 't verder overweegen.

Wat zal 't dan zyn, die 't eeuwig naar
Oneindig kwaad, en vreez'lyk zwaar,
Van Hellen angſt, en bitter lyden,
Ontſchuilt in Gods Barmhertigheid,
By 't lieve licht der Majeſteit
Voor eeuwig, zonder maat van tyden!
ô Hel, ô overnaare Hel!
Hoe luid uw Naam zo ſtreng en fel!
Gy zyt het waardig om te ſchuuwen!
Die 't overdenkt, en wel betracht,
Want eeuwig is een lange nacht,
Wie zouw voor zulk gevaar niet gruuwen?
't Was noodig dat het Menſchen Hert
Hier over wat aandachtig werd,
Want hy bemind doch heil, en vreugde:
Een zomervlaag van idelheid,
Gaat haaſt voorby met deeze tyd,
Maar dat men zich voorzag met deugden.
Waarom in de uiterlyken Geeſt,
Zo ſchrander, gaauw, en wys geweeſt,
Om zich voor 't kwaade te behoeden;
En over 't werk van groot gewigt,
Zo onbedacht, zo los, en licht,
Wie zal aan 't Eind de ſchaê vergoeden?

ô Menſch!

ô Menſch! behoed uw Ziel voor ſchaê!
De eeuwigheid is ons zo na;
De Hel is niet zo ver te zoeken;
Men wandeld in een groot gevaar,
Haar Afgrond is noch hier, noch daar,
In verre afgelegen hoeken:
Maar waar wy zyn, daar is zy ook,
Al ziet ons Oog geen vuur of rook!
Zy is geen grof, maar geeſt'lyk wezen;
Een Holle, of verhoolenheyd,
Oneindig eeuwig uitgebreid,
Een diepte! waard om voor te vreezen!
Zo groot als 't Licht des Hemels zy,
Dat eind'loos is, zo groot is hy,
Maar eeuwig, in de Glans verhoolen:
Wie dit voor onbegryp'lyk acht,
Die vraag; Waar is de Zwarte Nacht?
Wy zeggen; In den Dag verſchoolen.
Gelyk in 't Woord te leezen is;
Het licht ſchynt in de Duiſternis,
En blyft van 't zelve onbegreepen:
Dat is de Glans van 's Vaders Hert,
Daar 't Duiſter in verſlonden werd,
Hoe ſcherp zyn Angel is geſleepen.

Daar is de Vorſt van Zonde en kwaad,
Met alles wat het Goede haat,
Voor eind'loos eeuwig in gevangen;
En waar hy zyne ſnelheid wend,
Hy naderd nergens aan een End,
Al maakt hy noch zo verre gangen.
ô Ryk! ô zeer vervaar'lyk Ryk!
En aller grouw'len plaats en Wyk!
Daar zo veel helſe oogen vuuren,
Uit holle winkels, by 't Geſpuis,
Van 't naar geſchuifel, en geruis,
Der monſtereuſe Kreatuuren!
ô * Morgenſter! waar zyt gy nuuw,
Voor 't heilig licht zo bang en ſchuuw,
In zulk een diepen Nacht verzonken!
Al noodigd gy ons ook daar heen,
't Gevalt ons niet, wy zeggen neen,
't Is beter voor Gods Troon geblonken.
Wy ſchuilen voor dat eeuwig Zwart,
In 't eeuwig Wit van 's Vaders Hert,
Daar is men voor het onweêr veilig;
Daar zal men eeuwig vrolyk zyn,

En

* *Lucifer.*

En zingen met den Serafyn,
Dat ſchoone Lied van Heilig, Heilig.

Heilig Antwoord.

E*nde in haar en zal niet inkomen iet dat ontreinigt, ende grouwelykheid doet, ende leugen [ſpreekt]: maar die geſchreeven zyn in het boek des levens des Lams.* Openb: XXI: 27.

Het

XXXIV.

Het werk pryſt de Meeſter.

Aanmerkt de Lelien, hoe zy waſſen. Zy en arbeiden niet, noch en ſpinnen niet: en ik zegge u, ook Salomon in alle zyne heerlykheid en is niet bekleed geweeſt als een van deeze? ſprak Jezus, de Wysheid Gods. Luk: XII: 27.

Hy

Hy doet my nederliggen in grazige weiden.
Pfalm XXIII: 2.

Gras groene kleed, van zo veel duizend fpruitjes,
Als een verfiert Tapyt,
Zo fchoon doormengt met blommetjes en kruidjes
Op 's Aardryks vloer, zo konftig uitgebreid,
Had ons Gemoed maar ooren,
Wat zouw men wond'ren hooren,
Van hem, die 't alzo wys'lyk fchikt, en vleit!
Elk doet zyn beft, om zyn fontein te looven,
En bied zyn uitdruk aan,
Maar, och, helaas! zy preeken voor de Dooven!
Wie kan de Spraak van haar Natuur verftaan?
Doe wy in de eerfte Zielen,
Het Paradys ontvielen,
Is ons 't gehoor van deeze fpraak ontgaan;
Hoewel, die God, den wyzen Meefter, vreezen,
En lieven in 't Gemoed,
Word dit gehoor, in zeek're graad geneezen,
Dat zy verftaan des Scheppers goed, en zoet;
Op dat Hy word gepreezen,
Als oorzaak aller wezen,

Als

Als and'ren 't flechts vertreeden met de voet.
Maar 't veel, en Al, dat haar geftalten zeggen,
Word van ons niet bevat,
Om dat wy zwaar in 's lichaams grof heid leggen,
Dat ons verdekt een koftelyken Schat,
Die zich na 't heenen vaaren,
Den Geeft zal openbaaren,
Na onze Hoop die 't in 't Geloof bezat.
ô Paradys! hoe heerlyk moet gy bloejen!
In 't Majefteitfe Licht,
Zo fchoon verwekt, tot onophoud'lyk groejen,
Door Zonnefchyn, van Jezus aangezicht!
By 't blikkeren en Bloozen
Van Lelien en Roozen,
Dat alle fchoon van deeze waereld zwicht.
Ach! vreugden-dal der uitgefloofde Zielen,
Die tegen Vlees; en Bloed,
En 's Duivels Ryk, de overhand behielen,
Om 's levens Kroon, en 't eindelooze Goed;
Wat moet het vreugde baaren,
Die in uw weelde vaaren,
En over 't hoofd verzinken in uw Zoet!
Bloemryke beemd, van ider fchoon gepreezen,
Wat zoud gy anders zyn

Als

Als een Figuur van 't Paradyſe wezen?
Dat is uw grond, daar is het alles rein,
Daar kwaamt gy uit te vooren;
Van binnen uitgebooren,
Uw wortel is doorluchtig, eêl, en fyn.
Al wat wy zien dat zyn geen vreemde dingen;
Den zieneloozen Grond
Beeld zich hier uit, met deeze tydelingen,
Zo als 't in God zyn Wysheid eeuwig ſtond:
Dies zal het ons na deezen
Niet min, maar meerder weezen,
Na dat ons Eind de geeſt van 't vlees ontbond.
Dan hoeft de Ziel niet na 't Geheim te vraagen,
Als alles blood zal ſtaan;
En 't Hemels licht de wond'ren zal bedaagen;
Een Zonneſchyn, die nimmer zal vergaan!
Ach dat wy 't overweegen!
Op dat het werd verkreegen,
Want zulk een Goed ſtaat ons bezonder aan.

Heilig Antwoord.

D*ie ooren heeft, die hoore wat de Geeſt tot de Gemeinten zegt. Die overwind, ik zal hem geeven te eeten van den boom des levens, die in het midden van het Paradys Gods is.* Openb: II: 7.

XXXV.

't Is al geen Goud wat 'er blinkt.

Die na den vleeſe zyn, bedenken dat des vlees is: maar die na den Geeſt zyn, [bedenken] dat des Geeſts is. Want het bedenken des vlees is de dood: maar het bedenken des Geeſts is het leven, en vrede. Rom: VIII: 5,6.

Maar

Maar vlied de begeerlykheden der jongheid.
II Tim: II: 22.

Daar wand'len twee Gezellen
Door 's waerelds levens-land,
Die t'zaamen hand aan hand,
Gelyke jaaren tellen;
Van Ouds gelyk als Een geweest,
Een heet 'er Vlees, en de ander Geest.
Maar ach! wat zouw het weezen!
Haar vriendschap, die men ziet,
Is 't rechte wezen niet;
Of 't lof'lyk word gepreezen,
't Is mommery, bedrog, en schyn,
Wat zouden zy voor vrienden zyn!
Al zyn zy t'zaam gebooren,
Noch is 'er groot verscheel,
In 't een, of 't ander deel,
Daar zy als Kind'ren hooren:
De een is Burger deezer tyd,
En de ander van de eeuwigheid.
De Tydeling vol lusten

Leid zyn Gezelſchap voort
Door Weeldens ruime Poort,
En laat hem nimmer ruſten
Maar wandelt voort, van dag, op dag,
Dat hy zich niet bedenken mag.
Hy ſchynt hem zeer te minnen,
De vriend'lykheid is groot,
Waar op hy word genood,
Om hem in 't net te ſpinnen,
Zyn vriendſchap dekt een ſlangen-liſt,
Och! of den waarden Geeſt dat wiſt!
Hy voert hem langs zyn wegen,
Gepleiſtert, en bemooit,
Met Roozen overſtrooid,
Als was 't een grooten zegen;
Zo word een Os ter dood geleid,
Op dat men hem tot ſpys bereid.
Aan 't einde deezer ſtraaten,
Daar woond zyn oude vriend
Die hy vrywillig diend,
Om 't Goed met hem te haaten;
Daar brengt hy zyn Gezelſchap by,
In 't naare Huis van woeſterny.
Daar ſtort hy zyn gezellen,

(Ter-

(Terwyl hy hem verlaat,
En tot zyn Moeder gaat,)
In de afgrond van de Helle,
By alle Duiv'len, en Gespuis,
Dat is een zeer Elendig Huis!
Een Huis, met Nacht bezeeten,
Van woestheid, zonder End,
Vol grouwel, en elend,
Van alles Goeds vergeeten!
Een Huis, te donker, en te naar!
Och! of daar geen bewoonder waar!
Waakt op, ô Geest'lyk leven,
In 't beste van uw tyd,
Ziet, hoe men u verleid,
Gy moet hem wederstreeven;
Want die gy meend getrouw te zyn,
Bedriegt u, onder valse schyn,
Veranderd uwe treeden,
En zegt; ô vlees! wel aan,
Nu moet het anders gaan;
Gezel van aardse leeden,
Wy waaren lang genoeg uw knecht,
En nu veranderd zich het Recht.
Dwingt hem tot uw begeeren;

Wil hy niet willig gaan,
Zo ſleept hem achter aan
Met ſpart'len en verweeren;
Maakt hy wat ſpels, het is geen nood,
De zaak is u te overgroot:
De hoop vertrooſt uw treuren:
Zo gy hem, met zyn vrind,
Kloekmoedig overwint,
Denkt, wat u zal gebeuren;
Gy zult een Kind des Hemels zyn,
En lichten als de Zonneſchyn,
God zal uw Vader weezen,
By wien gy eeuwig zult
Met vreugde zyn vervult,
Een vreugde, nooit volpreezen,
In 't vriend'lyk licht der Majeſteit,
In weldoen en zachtmoedigheid:
Dat is een Huis vol weelden,
En vreugde, zonder End,
Op 't vaſte fondament,
Meer als wy ons verbeelden;
Dat zal u immer beter zyn,
Als 't Eind van zulk een valſen ſchyn.

Heilig Antwoord.

W*ant indien gy na den vleeſe leeft, zo zult gy ſterven: maar indien gy door den Geeſt de werkinge des lichaams dood, zo zult gy leeven.* Rom: VIII: 13.

XXXVI.

Voor vuur en gloed, Is water goed.

Als een Lam werd hy ter ſlachtinge geleid, ende als een ſchaap dat ſtom is voor het aangezicht zyner ſcheerders, alzo en deede hy zynen mond niet op. Jez: LIII: 7.

Maar

Maar ik zegge u, dat gy den boozen niet en wederſtaat: Maar zo wie u op de rechter wange ſlaat, keert hem ook de andere toe. Matth: V: 39.

Noch ſtaal, noch koper wil hier gelde:
Wat wapens eiſt dan deezen ſtryd?
Ootmoedig en zachtmoedigheid,
Daar 't Lam de helſe macht meê velde:
Doe 't zich in zyn geſpalkten mond,
Met leidzaamheid kwam op te geeven,
Daar 't heilig, vriend'lyk liefde-leven,
Met Zoet, het wrange Zuur verſlond.
Hy dacht dat Beetje te verſlinden,
Maar doen hy 't in zyn maag beſloot,
Was 't hem een gift en ſterke dood,
En 't bond hem, dat Hy dacht te binden.
Zo neemt het Zoet het Zuur zyn macht,
Zo kan het Goed, het kwaad doen bukken,
De Liefde, Tooren onderdrukken,
Zo breekt den Dageraad de Nacht.
Geëerde vorſt van eeuw'ge vrede,
Een held van zulk een grooten ſlag,

Tot opgang van den zaal'gen dag,
Zo kost'lyk voor ons heen getreeden,
Gy zyt den Koning van ons Hert;
Bewapend ons met uwe krachten!
Om 't vuur met water te verzachten,
Op dat het kwaad vermeestert werd.
Wanneer van buiten, of van binnen,
De Hel zyn kaaken open doet,
Met straalen van een vuur'ge gloed,
Om in de Ziel te overwinnen;
Dat wy dan met het zinkend zacht,
Zyn opgeheevenheid ontmoeten,
Op dat zich onder uwe voeten,
Als stof, vernederd zyne pracht,
Ja zoete *Jezus*, hoogste Heere,
Zachtmoedig lammetje, heilig kind
Dat alle strengheid overwint,
Laat ons van u het stryden leeren.
Gy zyt dat licht der vriend'lykheid,
Zo goed, en zoet, een bron der vreugde.
Een wortel van 't gewas der deugden,
Ja, 't *Herte Gods*, van eeuwigheid.
Doorbalsemt ons met uw genade,
Dan zullen wy gewapend zyn

Voor aanloop van het hels fenyn,
En al 't belaagen van den kwaade.

Heilig Antwoord.

M*aar ik zegge u*, *Hebt uw vyanden lief*, *zegendze die u vervloeken*, *doet wel den geenen die u haaten*, *ende bid voor de geene die u geweld doen*, *ende die u vervolgen. Op dat gy meugt kind'ren zyn uwes Vaders die in de hemelen is. Want hy doet zyne zonne opgaan over booze en goede* , *en regent over rechtvaardige ende onrechtvaardige*. Matth: V: 44, 45.

XXXVII.

Een alleen, En anders geen.

Al gave iemant al het goed van zyn huis voor deeze liefde, men zoude hem t'eenemaal verachten. Hoogelied VIII: 7.

Veele wateren en zouden deeze liefde niet kunnen uitbluſſen. Hoogel: VIII: 7.

ô Groote Zee, zo vrees'lyk in 't ontſtellen!
Die altyd hobt en tobt en woelt.
En tegen zo veel kuſten ſpoelt,
Zo breed en diep, wie kan uw drup'len tellen?
Hoe ſtrekt gy uw gebied zo ver en wyt!
Wat hebt gy, woeſt en ongebonden,
Van ouds een ryken ſchat verſlonden,
Die in uw Maag zo diep verhoolen leid.
Maar ſchoon hier by het nat van al uw baaren,
Niet ſlechts alleen tot zoeten wyn,
Zeer koſt'lyk zouw verandert zyn,
Maar zelfs, dat al uw drupjes paarlen waaren;
Een ieder gruis, van al uw grondig zand,
(Berold van uw beroemde baaren,
Noch verder als de ſchepen vaaren,)
Een Ed'le ſteen, of ſchoone Diamant:
Als mede, al de Bergen uwer kuſten
(Zo hoog, en breed, en zwaar, en vaſt,
Wiens voeten gy beſpoeld, en waſt,)
Van haaren kruin, tot daar zy onder ruſten!

Van

Van louter goud, een onwaardeerlyk goed;
Noch had ik liever, nevens ſmerte,
Het Eenig Paareltje des herten,
Dat ik zo zeer bemin in myn gemoed:
De liefde Gods, het ſchoonſte aller dingen!
ô Allerſchoonſte Paarelyn!
Noch ſchoonder als de zonneſchyn,
By uw waardy is alle ding geringe,
Myn Jezus, ach! gy zyt de grootſte ſchat;
Of iemant, by geval van keuren;
De gantſe waereld mogt gebeuren,
Noch was hy arm, by hem, die u bezat.
Ach dat wy doch dien Paarel niet verliezen,
En datze niemant ons ontraapt;
Getrouwe waaker die nooit ſlaapt,
U is de macht en wacht die wy verkiezen.
Wat zichtbaar is vergaat tot zyner tyd,
Maar dit beminde, en den minder,
De ſchoone Paarel, en zyn vinder,
Die blyven t'zaam in alle eeuwigheid.

Hei-

Heilig Antwoord.

W*ederom is het Koningryk der Hemelen gelyk een Koopman die ſchoone paarlen zoekt: Dewelke, hebbende een Paarel van groote waarde gevonden, ging heenen en verkocht al wat hy hadde, en kocht de zelve.* Matth: XIII: 45, 46.

TOEZANG.

Toon: Pſalm VI.

1.

ô Jezus goede Heere,
Leert ons den ſchat waardeeren,
Die in den akker leid,
Op dat hy word verkreegen,
Daar 't al is aangelegen,
Ja die gy zelver zyt.

2.

Wie wel begeert te vaaren,
Moet u in 't hert vergaaren,
In plaats van aardſe ſlyk!
Uw vaſtheid is beſtendig,
Het waerelds is elendig,
En maakt geen Zielen ryk.

3.

Ryk zynze wiens gedachten,
U voor haar rykdom achten,
En houden voor haar goed:
Haar ſchat zal niet bezwyken,
Als and're ſchatten wyken,
ô Paarel van 't gemoed.

Ruſten

XXXVIII.

Ruſten is gemakkelyk.

Tot een onverderflyke, en onbevleklyke, en onverwelklyke Erffenis, die in de Hemelen bewaart is voor u. I Petr: I: 4.

Lief-

Lieflykheden zyn in uwe rechterhand eeuwiglyk.
Psalm XVI: 11.

Kan gezongen worden op den Lofzang Maria.

Als koude word verwarmt,
En hitte word verkoeld,
Zo is 't een lief'lyk wezen:
Als 't afgesloofde lyf
De zoete rust gevoeld,
Dan is 't een lief geneezen.
Als honger word verzaad,
En droefheid word verheugt,
Dat maakt een triumfeeren:
Als 't goed het kwaad verwint,
Dat is de bron van vreugd,
En 't lachend Jubileeren.
Als 't licht de duisternis
Verbergt in zyn geweld,
En opend alle dingen,
Dan word het ziende oog,
Het wonder voorgestelt,
Om lof en dank te zingen.
ô Uitgevloeide kracht,
En wezen deezer tyd,

Zo noodig te overweegen,
  Om dat gy een Figuur
  Van 't eeuwig wezen zyt;
Men meet' u doch ter deegen.
  Bedenk eens, trouwe ziel,
  Wat u gebeuren zal,
In 't eeuwig Zalig leven;
  Als gy het aarden-vat,
  En 't aardſe jammer-dal,
Ten laatſten zult begeeven!
  Uw levens-wortel zal
  In 't eind'loos, altyd Nieuw,
Een eeuwig weldoen voelen;
  Als of 't begin der vreugd,
  En deugd, nooit op en hieuw,
Van warmen en verkoelen,
  Van blydſchap, uit verdriet,
  Verzaadiging, en ruſt,
Tot luſt, en welbehaagen,
  Van 't aangenaam des lichts,
  Wanneer zy 't duiſter bluſt,
In 't hert-verheug'lyk daagen.
  Van alles daar het leed,
  Met lief gebalſemt word:

En dat zal eeuwig blyven;
Gelyk een ſchoone bloem,
Wiens opgang nooit verdord;
Wie kan dat heil beſchryven?
Maar ach! wat zal dat zyn,
Tot God-gekeerd gemoed?
Wat is het voor een wezen?
Dat haar met al dit geen,
Van onophoud'lyk zoet,
Geduurig zal geneezen?
Dat zal God zelver zyn:
Dat alle weelde zwicht;
Zyn eigen Hert en leven;
Van alle kracht des heils,
In 't vriend'lyk liefden-licht,
Een eind'loos eeuwig geeven.
Vloeid toe met uw gemoed,
Al die op aarden zyt,
Tot deeze Ziels-genade,
Op dat gy uwe Ziel
In alle eeuwigheid,
Gelukkig meugt verzaaden.
Gelukig is de Menſch,
Tot zulk een heil genood:

Ach dat zy 't al bedachten!
En 't waerelds, ſlecht, en klein,
Om 't Hemels ſchoon, en groot,
Verſmaaden, en verachten!
Wat is 't al wat'er is,
Dat met de tyd vergaat,
Voor 't eeuwig Zielen-leven;
Maar wat oneindig blyft,
En in zyn wezen ſtaat,
Dat kan vernoeging geeven.
Wel aan al die het hoort,
Verkieſt het beſte deel,
En laat het minder vaaren;
Het gantſe Hemelryk,
En God, is machtig veel,
Ja alles, en geheel,
Och laat ons dat vergaaren.

Heilig Antwoord.

Ende God zal alle traanen van haare Oogen afwiſſen; ende de Dood en zal niet meer zyn: noch rouwe, noch gekryt, noch moeite en zal meer zyn: want de eerſte dingen zyn weg gegaan. Openb: XXI: 4.

TOE-

TOEZANG.

TOON: *Sulamite.*

1.

Jezus, Jezus! Jezus, Jezus!
Ach laat ons doch, die ſchoonſte Naam herhaalen,
Al ſchynt het buiten paalen,
Wat zouden wy, om iemant, daar na geeven?
Want Jezus is ons leven!
Den liefden-oli, tot heeling en verzachten,
En den Balſem, en den balſem, en den balſem der krachten.

2.

Ja beminde der Zielen!
Wy hebben hoop, om eens, eerlang, na deezen,
Uw lof en prys te weezen,
Met hooger tong ontſtooken door uw krachten,
Bereikt met geen gedachten,
Om u te heffen met hemelſe gezangen,
Eeuwig, eeuwig, eeuwig, eeuwig, eeuwig, eeuwig is lange.

3.

Laat ons eeten en drinken,
Van Jezus Naam, dien allergrootſten zegen
Als Pel'grims onderwegen,
Tot wy, eerlang, uit deeze waereld ſcheiden
In 't leven zonder tyden,
Om in Gods Herte, voor eind'loos te woonen,
Jezus, Jezus, Jezus, Jezus, Jezus Chriſtus myn ſchoone.

XXXIX.

Daar ſchuild een Slang in 't gras.

Reddet my, Heere, van myne vyanden: by u ſchuile ik. Pſalm CXLIII: 9.

Ende

Ende ik zal vyandſchap zetten tuſſen u, ende tuſſen deeze vrouwe. Gen: III: 15.

Neen kruiper, die in 't gras verſchoolen,
De bloeme plukker zeer vervaard,
Als gy u ſchichtig openbaard,
Van daar gy bochtig laagt verhoolen:
Gy zyt het mooje diertje niet,
Al komt gy voor de oogen ſleepen
Met zulken bonten rug vol ſtreepen,
Och neen, men ziet u liever niet:
Maar zyt gy waardig om te ſchuuwen?
En maakt ons uw nabyheid bang,
Wy vinden noch een nader Slang,
Veel noodiger om voor te gruuwen;
Hy is het pit van uwen dop,
Die door de eerſte luſt ontſtooken,
In onzen boezem leid gedooken,
Die heft zyn hoofd zo dikmaals op!
Dat doet ons na Gods Herte vlugten;
Om van het kwaade vry te zyn,
Verbaaſt voor dood'lyk hels fenyn,
En om de ſlange-treeder zuchten.

Ach Jezus! allerliefſte Heer,
Onze arme Ziel, tot heil gebooren,
Om 't werk des duivels te verſtooren,
Vertreed hem daag'lyks, drukt hem neêr.
Weeſt gy den Koning in ons herte:
Op dat uw liefde en vriend'lykheid,
Dien wrevel-worm ter nederleid;
ô Balſem-oly onzer ſmerte!
Tot dat wy na het veelmaal ach!
Na zuchten, vluchten, vreezen, ſchroomen,
Het zondig ſlangen-hol ontkomen,
Verryzen in een ſchoonder dag,
Om Hemels bloemetjes te pluiken,
In 't heilig zalig vaderland,
Met alle ſierlykheid beplant,
Om ſchoon te bloejen en te ruiken;
Daar zal het vry en veilig zyn,
Geen ſlang van buiten, noch van binnen!
Dat is een Beemde om te minnen!
Een Gaarde, zonder kwaad fenyn.
Ach goede Jezus! myn beminden,
Dat uw genade ons doch geleid
Door 't wilde woud van deeze tyd,
Tot wy u eens volkomen vinden

In 't ruime veld der eeuwigheid,
Daar alle vroomen zich vermeiden,
In onbedenk'lyk hoog verblyden,
Zo hoog en diep, zo breed en wyd.
Ach Jezus! lief, myn overſchoone,
Wat is het goed by u te woonen!

Heilig Antwoord.

E*nde tuſſen uwen zaade, ende tuſſen haaren zaade: dat zelve zal u den kop vermorſelen, ende gy zult het de verſenen vermorſelen.* Gen: III: 15.

XL.

Ooſt, weſt, t'Huis beſt.

Maakt my bekent den weg dien ik te gaan hebbe, want ik heffe myne Ziele tot u op.

Leert my uw welbehaagen doen, want gy zyt myn God: uw goede Geeſt geleide my in een effen land. Pſalm CXLIII: 8, 10.

Ik

Ik zeide, Gy zyt myn toevlucht, myn deel in het land der levendigen. Pſalm CXLII: 6.

Zo meen'gen ſtap, zo meen'gen treedje nader
Aan dood en eeuwigheid,
En ook met een aan Vaderland en Vader,
Zo anders 't Hert in God begraaven leid.
ô Pelgrims weg, wat heugen u al zuchten!
Van haar, die u begaan,
En uit de Stad van idelheid ontvluchten;
Maar evenwel, gy zyt de rechte Baan.
Wel zulke, die haar voeten op u zetten,
En met een wakker Oog
Op 't heilig ſpoor van uw betreeders letten,
Onaangezien hoedanig, laag of hoog,
En die den weg van idelheid betreeden,
Komt ook haar Eind te moed,
Schoon dat men ſlapt, of ſtapt met wyde ſchreden,
Tot zich het Graf ten laatſten open doet.
Dit loopt gelyk ten uitgang en ten ende,
Maar 't onderſcheid is groot,
Een zaal'ge hoop, of ſchrikken voor elende,
Dat maald voor 't hert een goede of kwaade dood.

Wy

Wy treeden voort, met hoopen en verlangen,
Elk dagjen is 'er een;
De Tyd is ſnel, en gaat geſtaâge gangen:
Tot deezer uur is alles voor en heen.
Hoe menigmaal zag 't woud zyn groene boomen
Beſtorven, als een dood,
Hoe menigmaal was 't wederom, als droomen,
Als 't groene blad in 't vroege voorjaar ſproot.
Hoe menigmaal ging 't moede leven leggen,
Gedooken in de nacht,
Hoe menigmaal kwam 't goede morgen zeggen,
Hoe menigmaal is dit en dat volbracht!
't Is alles heen; Maar 't God-begeerend zuchten,
Gezaaid in goede aard,
Belooft een ſchat van Eindelooze vruchten;
Die Jezus vind heeft overwel vergaart.
Wat was het al, van 't zichtbaar leven;
Zo 't innerlyk gemoed
Zich niet met vlyt tot hooger had verheeven,
En ſtaâg gedoeld op God het hoogſte goed.
Laat alles gaan; zo wy de deugd beminnen,
Dat zal geen ſchaduuw zyn,
Als 't and're Eind, zal dit eerſt recht beginnen,
Haar grond is vaſt, het waerelds is maar ſchyn.

ô Zoete ruſt, hoe daagt gy in het ooſten
Van ons geloof en Hoop,
Dat kan ons langs de Pel'grims-weg vertrooſten,
Terwyl wy gaan door 's waerelds levensloop.
Gelukkig hy, die 't Hemels heeft begreepen,
En niet in 't aardſe ſlaaft,
De tyd zal hem zyn welvaart niet ontſleepen,
Die al zyn ſchat in 't Herte Gods begraaft.
Treed dan maar aan, treed aan, ô Pelgrims voeten,
Of ons de tyd ontgaat,
De eeuwigheid zal ons eerlang ontmoeten,
En al het leed verzachten en verzoeten,
In 't Vaderland, bevryd voor alle kwaad.

Heilig Antwoord.

Deeze alle zyn in het geloove geſtorven, de beloften niet verkreegen hebbende, maar hebben dezelve van verre gezien, ende geslooft, ende omhelſt, ende hebben beleeden dat zy Gaſten ende Vreemdelingen op der aarden waaren. Want die zulke dingen zeggen, betoonen klaarlyk dat zy een Vaderland zoeken. Ende indien zy dies [Vaderlands] gedacht hadden van welke zy uitgegaan waaren, zy zouden tyd gehad hebben om weder te keeren: Maar nu zyn zy begeerig na een beter, dat is, na het Hemelſe. Hebr: XI: 13, 14, 15, 16.

Het

XLI.

Het einde draagt de last.

Gy en kunt den drinkbeker des Heeren niet drinken, ende den drinkbeker der Duivelen. I Kor: X: 21.

De Heere is het Deel myner erve, ende myns bekers.
Psalm XVI: 5.

Kan gezongen worden op Psalm LXVI.
en X Geboden.

ô Weelden-kroes die my vermaakten,
En 's vleeselyken levens-mond,
Van boven af, zo lekker smaakten,
Wat zyt gy bitter op den grond!
Het zoet des voorsmaaks is verdweenen,
En 't nabedenken is een gal,
Wat lief'lyk was is weg, en heenen,
En ach! wat of 't noch worden zal?
Zo zucht het eind van 't waerelds leven?
ô Broeders laat dien Beker staan;
Al is zy vol van zoet omgeeven;
En tast des Heeren beker aan:
Drinkt met geloof en stadig Hoopen,
Van Gods genade en liefde-wyn,
Door *Jezus Christus* uitgeloopen,
Het grondzop zal den Hemel zyn:
Een eeuwig leven vol van weelden,
Een woonen in Gods heilig Hert,
Wie kan het goed en zoet verbeelden,
Daar in de Ziel gedompelt werd?

Vat

Vat aan den Beker van genade,
  Zo boorde-vol tot aan de rand,
Wie 't luſt die mag zyn Ziel verzaaden,
  God biedze met een milde hand.
ô Wyn des levens, vol van krachten,
  Wat zynze wys en wel bedacht,
Die 's waerelds wyn om u verachten,
  En neemen 't groote heil in acht.
Ach waare Wynſtok, eeuwig leven!
  Zet ons uw ſappig voedſel by,
Op dat de rankjes vruchten geeven,
  En 't ſcherpe Snoeimes ga voorby.
Hoog-goede Jezus, Ziels beminde,
  Als gy op aarden hebt gewoont,
Hoe liet zich uwe goedheid vinden,
  Hoe heeft zich uwe trouw betoond!
Al wie maar riep, en liep, en trachten
  Na heelzaam heil voor zyne kwaal,
Die wierd geneezen door uw krachten,
  Uw goedheid zalfden 't altemaal:
Gaat heen in vrede, Weeſt geneezen,
  Hebt goede moed, misdoed niet meer,
Zo gy gelooft, zo zal het weezen,
  Sta op; Word ziende, of rein van zeer;

Zo was de balſemvloed der woorden,
Uit uw gebenedyde mond,
Tot heil der Zielen dieze hoorden,
Aan 't lichaam, door uw kracht, gezond.
ô Goede Jezus, Ziels-beminde,
Al zyt gy nu niet meer op Aard,
Gelyk een menſchen kind te vinden,
Zo als gy eens voor deezen waart,
Gy hebt ons echter niet begeeven,
Wy zyn geen Wezen zonder U;
Maar in den ſirkel van ons leven,
Woont gy met uw genade nu,
Dies loopen wy met ons begeeren,
Uw groote goedheid achter na,
En roepen, Jezus, goede Heere,
Geneeſt ons, helpt ons van den kwaê.
Loopt toe belaſten en belaaden,
Den grooten Meeſter is noch hier,
Tot onderwerping van het kwaade,
En lucht voor 't vonkend levens-vier.

Heilig Antwoord.

M*yn Bloed is waarlyk drank.* Joan: VI: 55.

XLII.

Noch ver, noch wyd, Maar daar gy zyt.

Want waar twee of drie vergaderd zyn in mynen Naame, daar ben ik in't midden van haar. Matth: XVIII: 20.

Jezus zeide tot haar, vrouwe, glooft my, de uure komt, wanneer dat gylieden noch op deezen Berg, noch te Jeruzalem, den Vader en zult aanbidden. Joan: IV: 21.

De

De Heere is naby allen die hem aanroepen: allen die hem aanroepen in der waarheid.
Pſalm CXLV: 18.

Waar woont myn God, myn lief, myn overſchoone?
Zouw 't hier niet zyn, waar zouw hy anders woonen?
ô Middelpunt der eind'looze eeuwigheid.
Die 't Middelpunt myns levens-ſirkel zyt!
Als ik u zal in myn gemoed betrachten,
En maak een Kruis, met ſpeelende gedachten,
Dat ik een ſtreek van honderd-duizend jaar,
Of rechts, of lings, of op, of neder vaar;
En ſta daar ſtil; met uitgeſtrekte zinnen,
Of wy aan 't perk een nadering gewinnen,
En dichter zyn aan 's eindens ommeſtreep,
Als daar ik eerſt den wil ten voortgang greep,
Zo vind ik niets; en ſchoon de zinnen weiden,
Recht Sirkel-rond, rondom aan alle zyden,
Zo vind ik my van 't eind der eeuwigheid,
Aan alle kant net even ver en wyd;
In 't Middelpunt der Eindelooze Groote,
Van 't eeuwig al, in geen beſluit beſlooten:
Hier is de Plaats, dat Verr'heids Beeld verdwyn:
Zouw Onzen God niet in het midden zyn?
En 't Middelpunt ſtaat vaſt in alle wyken

Waar dat wy zyn, of ooit gedachten reiken.
Gelyk de Schrift, die Heil'ge ſpiegel, toond,
Dat God zo laag als in de hoogte woont,
Zo hier, als daar, zo na, als in de verte,
In 't Hemelryk en in verbrooken Herten.
Alvullend AL, daar over zyn wy blyd,
Dat gy een God van onverdeeldheid zyt,
Onomgevat door zinnen of gedachten,
Maar overal, de Welbron aller krachten,
En uit de Kracht, de Bloem van 't eeuwig ſchoon;
Van eeuwigheid den Vader en den Zoon.
Wy trachten ons dan dicht aan u te houden,
Op dat wy zyn gelyk als twee getrouwde,
En 't levens-vuur der Zielen word gepaard,
Met koele dauw, uit Jezus Hert gebaart.
ô Schoonſte lief, die ons zo vriend'lyk noode,
En deeze trouw zo mild hebt aangebooden,
Ten koſten van uw overheilig bloed,
Bereid voor u het huis van ons gemoed.

Heilig Antwoord.

Jezus antwoorde ende zeide tot hem, Zo iemant my lief heeft, die zal myn woord bewaaren: ende myn Vader zal hem liefhebben, ende wy zullen tot hem komen, ende zullen wooninge by hem maaken. Joan: XIV: 23.

TOE-

TOEZANG.

Toon: Psalm VIII.

1.

Ach neen! ach neen! alweetend God en Heere,
Uw Majesteit is niet zo wyd en veere,
En of de Mensch een worm op aarde zy,
Noch woont gy hem gelyk een Vader by.

2.

Hy heeft zyn stem niet krachtig te verluiden,
Om u zyn zin en meening te beduiden.
ô Eeuwig Al, *dat alles hoort en ziet,*
Wat na of ver, of stil, of luid geschied.

3.

Dies zyt gy ons een allergoedste Vader,
Is iemant na, gy zyt ons noch al nader,
Zo leerd ons dan steeds wand'len in het licht,
Als Kind'ren voor haar 's Vaders aangezicht.

XLIII.

Anders om.

Een ider boom die geen goede vrucht voort en brengt, word uitgehouwen, en in't vuur geworpen. Matth: VII: 19.

Aan

Aan haar vruchten zult gyze kennen.
Matth: VII: 16.

'T Is onordent'lyk uit zyn ſtand,
Wat onder weezen moeſt, is boven;
De wyze Meeſter van de Hoven,
Heeft deezen boom zo niet geplant.
Wat zal men hier nu toe gebieden?
Het was in zyn geſchiktheid goed,
Maar 't ſtaat niet zo het weezen moet.
Daar moet een onderſt' op geſchieden.
Dat ſpeelt op u, ô Zielen-boom!
Hoe kunt gy zo de Meeſter haagen,
En voor hem goede vruchten draagen,
Dit is een ſtand van ſchrik en ſchroom;
En onbevallig voor de oogen.
ô Menſch bedenkt u wel, en ziet:
Zyt gy 't verkeerde boompje niet?
Wat doet het onderſt' naar om hooge?
Ach dat de Zon der wysheid klaart!
Wat doen uw zinnen en gedachten,
En and're Ed'le Zielen-krachten,
Gedompeld in de zwarte aard?

En de idelheid van 't aardſe leven,
Van veelerlei verkeerde luſt,
Onnoodig werk en valſe ruſt,
Gelyk een kroon, om hoog verheven?
Hoe moet dat voor den meeſter ſtaan!
En voor het oog van alle wyzen,
Die zulken monſter-ſtand mispryzen,
En zien 't voor ongeſchiktheid aan.
ô Boompje ſtaakt uw tegenkanten;
Het is noch in den goeden tyd,
Terwyl gy in uw wasdom zyt,
Op dat de meeſter u verplante.
De deelen die in de aarde zyn,
Die moeten na den Hemel keeren,
Op dat zy 't vruchte-draagen leeren,
Gebalſemt door de Zonneſchyn,
Op dat de Meeſter daar van eete,
En u genadiglyk beſchouwd,
En voorts bereegend en bedouwd,
In zyn behaagen onvergeeten:
Dan krygt gy een hoogwaarde prys,
Zo groen en ſchoon aan alle kanten,
Den Hovenier zal u verplanten,
Van hier in 't zalig Paradys:

Daar zult gy onophoud'lyk groejen,
En weezen als een ſchoone boom,
Geplant aan eenen waterſtroom,
En eeuwig jong en jeugdig bloejen;
Gods Aanzicht zal uw Zonne zyn,
Zyn watergeeſt, uw dauw en regen,
Benevens alle heil en zegen
Van hemels goed en heilig Rein.
Gy zult een ſchat van vruchten baaren,
Den Meeſter van het eeuwig hof,
Tot roem, en prys, en eer, en lof,
En vreugd van alle hemel-ſchaaren.

Heilig Antwoord.

De menſche en zal niet beveſtigt worden door godloosheid: maar de wortel der rechtvaardigen en zal niet beweegt worden.

Maar de wortel der rechtvaardigen zal uitgeeven. Spreuken XII: 3, 12.

XLIV.

't Is gevaarlyk!

Die ons uit zo grooten dood verloſt heeft, ende [noch] verloſt: op welken wy hoopen, dat hy [ons] ook noch verloſſen zal. II Kor: I: 10.

Ook

Ook doe wy dood waaren door de misdaaden, heeft [ons] levendig gemaakt met Christus: (uit genade zyt gy zalig geworden.) Eph: II: 5.

Kan gezongen worden op, ô Zalig heilig Bethlehem!

Ik wandelde op der Hellen mond,
Gelyk een blinde, zonder schrikken,
Terwyl zyn kaaken open stond,
Om 't stortend leven in te slikken.
De domme diermensch ging gerust,
De geest vermaakten zich met droomen,
Zo vast in slaap van id'le lust;
ô Naare stand, om voor te schroomen!
Zo reid een Reizer, wyl hy slaapt
Op 't Dier, langs steile, smalle wegen,
Daar onder hem een afgrond gaapt,
Zo diep van 't hooge pad geleegen.
Hooglieve God, oneindig goed,
Wat ziet gy met langmoedige oogen!
Hoe hebt gy deezen val behoed,
En my zo trouw te rug getoogen!
Ik vang, en hang u om den hals,
Gy zyt myn Vader en myn Moeder!

Ja,

Ja, God, myn lief! Gy zyt van all's;
Myn Schepper, kooper, en behoeder.
Ach leid my vorder by uw hand;
En brengt ons daar wy gaaren waaren,
Door 't wilde, woeſte, vreemde land,
Zo vol van prykel en gevaaren,
ô Trouwe Vader van de Ziel,
Zo ryk en mild, in 't heil-bewyzen,
Die 't zinkend-leven boven hiel,
Hoe willen wy u eeuwig pryzen!
Met alle broeders, die uw lof,
Zo ryk'lyk, uit haar boezem haalen,
Oneindig opgevuld met ſtof,
Gebonden aan geen maat noch paalen.
ô Huis daar onze Vader woont
Hoe hoopen wy in u te ruſten!
Daar Jezus al zyn rykdom toond:
Weg idelheid van aardſe luſten.

Heilig Antwoord.

W*ant gy waart als dwaalende ſchaapen: maar gy zyt nu bekeert tot den Herder ende Opziender uwer Zielen.* I Petr: II: 25.

TOE-

TOEZANG.

TOON: *Als een uitgeſtorte Balſem.*

1.

ô Gy wond're kracht van 't Noorden,
Die het naaldje naar u haalt,
Op dat men niet licht verdwaalt,
Daar het Schip niet t'huis en hoorden,
Gy zyt een ſpiegel voor ons Hert
Dat zo van God getrokken werd.

2.

Och hoe word'er uitgekeeken!
Naar u toe, ô eeuwig Goed!
Want gy hebt aan ons gemoed,
Zo met uwe kracht geſtreeken,
Dat het zich nu geduurig ſtrekt,
Naar 't hemels Noorden, dat zo trekt.

Heden

XLV.

Heden groot, Morgen dood.

Hy komt voort, als een bloeme, ende werd afgesneeden: ook vlucht hy als een schaduwe, ende en bestaat niet. Job XIV: 2.

Alle vlees is Gras. Jez: XL: 6.

Kan gezongen worden op, ô Zalig heilig Bethlehem!

Schoon' groene grasjes die 'k beſchouw,
Al zyn uw hoofjes overgooten
Met balſem van een morgendouw,
Zo mild en ryk'lyk opgeſchooten;
In 't friſte van uw ſchoone tyd;
Wat mag 't uw groenen opgang baaten?
Wanneer de ſcherpe Seiſen ſnyd,
Moet gy uw jonge leven laaten.
Daar valt gy neder met een ſlag;
En al uw ſierſel gaat te gronde:
Het geen men 's morgens weelig zag.
Werd 's avonds gants verſlenſt gevonden.
Zo ſtapt de Dood door 's waerelds veld,
Zo hier, als daar, langs alle wegen,
Om met een arm van groot geweld,
Het gras der mensheid af te veegen.
En eer een korte Eeuw verſchoot,
Heeft hy het gantſe veld der aarde,
Van al zyn groene gras ontbloot,
Dat zich in 't leven openbaarde.

En

En of 'er hier en daar verſpreid,
Een ſierlyk bloempje ſtaat te pryken,
Al is 't een konings majeſteit;
Hy weet van myden, noch van wyken.
Beſpiegeld u, ô vlees en bloed,
Van jonge jeugd en friſſe krachten,
Ziet wat de ſcherpe Seiſen doet,
En neemt het in een wys betrachten.
Wat helpt het al wat weelde hiet?
Al was 't de ſchoonſte ſtand van allen,
De felle maajer acht het niet,
Maar doet het haaſt tot hooi vervallen.
Ach word doch wys en wel-gezind,
Dewyl men 't daaglyks ziet voor oogen,
Dat al wat leeft zyn einde vind,
En voor het ſnymes word geboogen.
Wat raad? Een koſtelyken raad:
Gy draagt in uwen borſt verhoolen
Een groot juweel, een eeuwig Zaad,
Dat vruchtbaar-weezen is bevoolen;
Laat dat uit Gods barmhertigheid
Een hemels water aan zich trekken,
Op dat het noch in deezen tyd
Een ander ſpruitje komt verwekken,

Dat

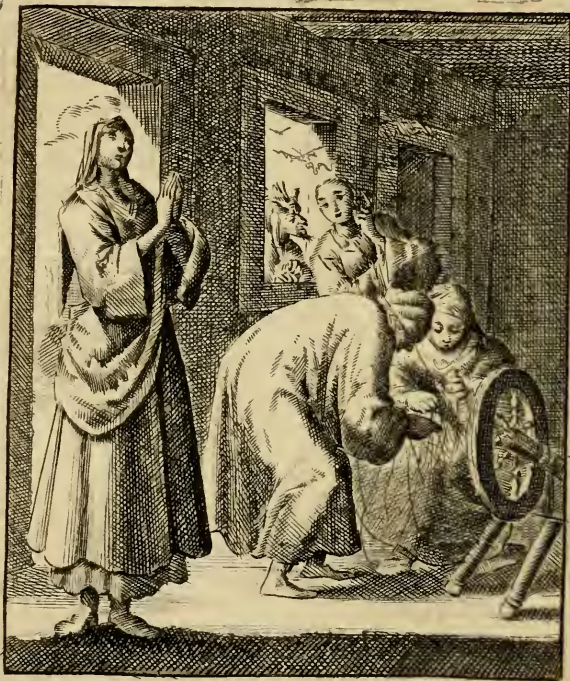
Dat God in 't Paradys behaagt,
En zyne liefde kan vermaaken,
Of dan de felle maajer vaagt,
Zo kan hy deeze ſpruit niet raaken.
Dat is te ſchoon, en over mooi,
Van al wat ſchoon is, uitgenoomen,
Zo word men tot geen droevig hooi,
Om in een kwaade ſchuur te komen.
Schoon' groene grasjes ſterkt uw jeugd,
Uit God zyn liefde, en genade,
Met ſap en kracht van waare deugd,
Zo zal den Maajer u niet ſchaaden.

Heilig Antwoord.

Het Gras verdort, de bloeme valt af, als de Geeſt des Heeren daar in blaaſt: voorwaar het volk is gras Het gras verdort, de bloeme valt af: maar het Woord onzes Gods beſtaat in der eeuwigheid. Jez: XL: 7, 8.

XLVI.

De kwaê, Is na.

Ende zy [*zullen*] *des Menschen vyanden* [*worden*], *die zyne huisgenooten* [*zyn*]. Matth: X: 36.

Verloſt ons van den boozen. Matth: VI: 13.

Ach Bruidegom van myn gemoed!
Tot u verhef ik myne zuchten,
En kom in uwen boezem vluchten,
Dat uw genade my behoed!
Zy woonen binnen myne muuren,
Als hertgenooten van myn Huis,
Die my verſchaffen ſtryd en kruis,
En op my loeren, alle uuren!
Wie zyn dan deeze, waarde Geeſt?
Die in den ſchyn van huisvriendinnen,
Zo veel verwarde draaden ſpinnen,
Dat gy voor haar gezelſchap vreeſt?
't Zyn ſpruiten van myn levens krachten,
Myn Hert, en Ziel zo na verwant,
Door een aloude ſterke band,
Myn eigen Zinnen en gedachten.
Zy brengen my veel onruſt aan;
En of ik haar gebiê te zwygen,
Om zoete ſtilte en ruſt te krygen,
Zy laaten 't zo niet lange ſtaan.

Dies moet ik my geſtadig weeren,
En zetten haaren opſtand neêr,
Al reis, op reis, en keer, op keer;
Dies zucht ik veel tot u, ô Heere!
Gy zyt myn Heiland, en myn Held,
Op wien myn Hert zich moet betrouwen,
Dies hoop ik my aan u te houwen,
Verdruktze met uw groot geweld;
Vertreedze onder uwe voeten,
Als ſtof, ô allergoedſte Heer,
Legt gy de macht der boosheid neêr.
Wat zouw voor u niet buigen moeten!
Ach dat myn Huis eens was bereid,
En uitgeruimt van alle zaaken,
Die uwe wooning onrein maaken,
Door veellerleie eigenheid!
ô Waarde gaſt, daar wy om zuchten,
Op dat uw Wil daar Koning waar;
Ach Jezus! doetze voor en naar
Als kaf verſtuiven en vervluchten.

Heilig Antwoord.

De *Heere zal uwen uitgang ende uwen ingang bewaaren, van nu aan tot in der eeuwigheid.* Psalm CXXI: 8.

XLVII.

Het Licht is lief'lyk.

Laat ons als in den dag, eerlyk wandelen. Rom: XIII: 13.

In het zelve was het leven, ende het leven was het licht der menſchen. Joan: I: 4.

Kan gezongen worden op Pſalm XXIV.

Wat was de Waereld zonder Zon!
Gelykze was, eer 't Licht begon.
Elendig, duiſter, zonder leven;
Zo was de Ziel ook zonder Uw;
Maar wrang, en wreed, en hard, en ruuw,
Uw Goedheid moet het alles geeven.
Doordringt ons dan, ô eeuwig Goed!
Met uw genade en liefde-gloed,
Op dat wy uw gezicht behaagen,
En een verheug'lyk Wezen zyn,
Doorſcheenen met uw Zonneſchyn,
Om uwen lof in ons te draagen.
Gelooft zy God in eeuwigheid,
Die ons tot Schepſels heeft bereid;
Om voor zyn aangezicht te ſpeelen,
Voor wien hy al zyn heil ontſluit;
En giet zyn heilig Herte uit,
Om al zyn Rykdom meê te deelen.

Heilig Antwoord.

[Dit] *was het waarachtige Licht*, *'t welk verlicht een iegelyk mensche komende in de Waereld.* Joan: I: 9.

TOEZANG.

TOON: Belle Iris.

1.

Elken Ademtocht is een
Van des Heeren liefde gaaven,
Daar meê wy ons Herte laaven,
En gaan zo gezegent heen.
Ach! dat wy het al bedachten,
't Goed dat ons de Vader doet,
Hoe behoorden wy 't te achten:
Hy is mild en over-goed.

2.

't Zuchten van ons' levens-geest,
Moest ook altyd in hem zweeven,
In hem Ademen en leeven,
(Zo het eenmaal is geweest)
Ja, in al ons doen en laaten;
Op dat wy ons leven lang,
Nooit een Ademtocht vergaten,
In ons op- en nedergang.

Waare

3.

Waare oorſprong van ons zyn,
ô! Gy open-lucht des levens,
Zo vol lievens, zo vol geevens,
Ja, des zaligheids fontein,
Gy, ô Koning aller eeren,
Laat doch uw genaden-vloed,
't Zielen-Adem-haalen leeren,
Aan ons opgewekt gemoed.

XLVIII.

Ziet alles aan, 't Zal eens vergaan.

Want wy weeten, dat, zo ons aardſe huis deezes tabernakels gebrooken word, wy een gebouw van God hebben, een huis niet met handen gemaakt, [*maar*] *eeuwig, in de Hemelen.* II Kor: V: 1.

De hemel en de aarde zullen voorby gaan, maar myne Woorden en zullen geenſins voorby gaan. Matth: XXIV: 35.

Kan gezongen worden op Pſalm XXIV.

ô Wonderwerk, van deeze Tyd!
Zo hoog, zo diep, zo breed en wyd!
Zo vol van wonderbaare dingen!
Wat ſpreekt gy met een groot geluid
De wonderbaare Schepper uit,
Uit wiens Fontein gy kwaamt ontſpringen,
Gy hangt van zyne wysheid of,
En zyt een Bloempjen uit zyn hof,
Een dropjen uit zyn Zee gedroopen;
Een ſtofje van zyn eeuwig AL,
Dat nooit een ſchepſel meeten zal,
Hoe hoog en diep zyn Zinnen loopen.
Wat was 't een wonder, doe gy kwaamt,
En 't wonderlyk beginſel naamt:
Maar, ach! wat zal 't een wonder weezen!
Als gy u tyd hebt uitgeſtaan,
En eind'lyk weder zult vergaan,
En worden als gy waart voor deezen;
ô Zon! ô koninglyke Zon!
Die met den vierden Kring begon,

Wat

Wat telden gy al veele dagen:
Sint gy het zichtbaar Al beſcheen,
Door zulk een Rei van eeuwen heen,
Die zo veel groote wond'ren zagen!
ô Maan! ô wiſſelbaare Maan!
Wat naamt gy dikmaals af en aan,
Geduurende van zo veel nachten,
Sint u de Wysheid wyſ'lyk riep,
En nevens zo veel Sterren ſchiep,
Een Spiegel van des Scheppers krachten:
Eens zal uw laatſte uurtje zyn;
ô Zonneglans, en Maaneſchyn,
Eens zal uw uitgang zyn gebooren:
De laatſte nacht, en laatſte Dag,
Die ooit een Kreatuur bezag,
Dan komt gy nimmer weêr te vooren:
Maar ik zal blyven in myn ſtand,
Als 't al veranderd en verbrand,
In 't ſtrenge toorenvuur ontſtooken;
Wanneer de Meeſter 't kwaade en 't beſt
Te zaamen ſtelt op zynen Teſt,
Om 't vuile wezen af te rooken.
Ik zal niet einden met den Tyd,
Maar blyven in der eeuwigheid;

En of de Zon en Maan verdwynen,
Noch zal ik niet in 't duister zyn,
Want Jezus is myn Zonneschyn,
Die my voor eeuwig zal beschynen.
Zo spreekt de Ziel in haare Hoop,
Voor wezentlyk Geloof te koop;
En 't zal haar ook zo schoon gebeuren:
Zo zy haar Heiland niet verlaat,
Maar tot den einde by hem staat,
Geen roover zal haar dat ontscheuren.
Maar zo zy niet met haar gemoed
Omhelst de hals van 't eeuwig goed,
Zo blyft zy wel in 't eind'loos leven,
Als 't al veranderd en vergaat,
Maar zulk een blyven is haar kwaad,
En 't word een naare naam gegeeven.

Heilig Antwoord.

W*ant ziet, die dag komt brandende als een oven: Dan zullen alle hoogmoedige, ende al wie godloosheid doet, een stoppel zyn, ende de toekomstige dag zalze in vlamme zetten, zeid de Heere der Heirschaaren, die hen noch wortel, noch tak laaten en zal. Ulieden daar en tegen, die mynen Naam vreest, zal de Zonne der gerechtigheid opgaan.* Malach: IV: 1, 2.

XLIX.

Hoe naar is 't duiſter!

Het licht der rechtvaardigen zal zich verblyden: maar de lampe der godloozen zal uitgebluſt worden. Spreuken XIII: 9.

Laat

Laat ons dan afleggen de werken der duisternisse, en aandoen de wapenen des lichts.
Rom: XIII: 12.

Kan gezongen worden op Psalm XXIV.

Nu word het duister openbaar,
Dat flus in 't licht verhoolen waar;
Zy komt van 't Noorden, noch van 't Zuiden,
Maar haar verborgentheid die blykt,
Om dat het licht der Zonne wykt,
Wat mag dat wonder doch beduiden?
ô Eeuw'ge Ziel! die uw gezicht
Ontleend van 't tyd'lyk Zonnelicht,
En leeft in waereldse vermaaken,
Van allerhande idelheid,
En valse lust van deeze tyd,
Bestaande in veellerleie zaaken:
Als eindelyk den Avond naakt,
En van den Dag een einde maakt,
Door 't luiken van des levens Oogen,
Dan word u 's waerelds schoonen dag,
Met al het zoet dat in haar lag,
Als afgesneeden en onttoogen.

Het

Het licht, dat al uw leven ſcheen,
Tot uw verkwikking, gaat dan heen,
En haalt zyn lichte ſtraalen onder,
Wat blyft'er dan? Een naare nacht;
Die 't los gemoed zo weinig acht;
En dat is ook een droevig wonder.
Maar zo gy hier, terwyl gy leeft,
Uw geeſt in 't licht des levens geeft,
Dat aanneemt voor uw Ziels-beminde,
En uw gemoed zich niet vernoegt,
Aan 't geen de waereld geeft, en voegt,
Noch door zyn glans niet laat verblinden;
Laat dan de Zon vry onder-gaan,
Zo miſt gy maar een bleeke Maan,
Voor 't zevenvoudig klaarder ſchynen,
Van 't Wezen Gods, een ſchoone Zon,
Wiens opgang nooit met tyd begon,
En eindeloos niet zal verdwynen.
ô Onderſcheid! wat zyt gy groot,
Na 't eenig puntje van de dood!
Wy willen u in 't hert betrachten:
En niet zo los en onbedacht
Verwachten zulk een lange Nacht,
De Moeder aller naare nachten.

Een ider die den Morgen ziet,
Die twyfelt aan dèn Avond niet:
Daar na beſchikt hy zyne dingen:
Zo is het ons genoeg bekend,
Dat alle leven loopt ten end,
Dewyl'er zo veel voor ons gingen.
Wie dan zyn doen wel overleid,
En tot den avond zich bereid,
Is wys'lyk in des Heeren oogen;
Ontgaat in 't ſterven zyn gezicht,
De glans van 's waerelds Zonne-licht,
Hy word in ſchoonder dag getoogen.

Heilig Antwoord.

I*k ben een licht in de waereld gekomen, op dat een iegelyk die in my gelooft, in de duiſterniſſe niet en blyve.* Joan: XII: 46.

L.

Het word haaſt dag.

Dewyle wy niet en aanmerken de dingen die men ziet, maar de dingen die men niet en ziet. Want de dingen die men ziet zyn tydelyk, maar de dingen die men niet en ziet zyn eeuwig. II Kor: IV: 18.

De nacht is voorby gegaan, ende de dag is naby gekomen. Rom: XIII: 12.

Kan gezongen worden op de X Geboden.

De naare schaduuw is aan 't breeken,
  Terwyl de schoone Morgenster,
Zyn blinkend hoofd komt op te steeken,
  En brengt den dageraad van ver.
ô Zonne! heerlyk overtoogen
  Met purper, van het Morgenrood,
Zo koninglyk voor onze oogen,
  Uw Majesteit is schoon, en groot:
Maar in het Oost' van ons Geloove,
  Verryst een and're Dageraad,
Die uwe schoonheid gaat te boven,
  Hoogwigtig, zonder perk of maat:
Als die de schaduuw eens doet wyken,
  Van 't grof verduisterd vlees en bloed,
Dan zal geen nacht ons meer bestryken,
  Gelyk zy hier op Aarden doet:
Uw heerlykheid gaat op en onder,
  En maakt een wisselbaare tyd,
Daar dag en nacht, elk in 't bezonder,
  Zich over de aarde heenen spreid:

Maar deezen dag, die wy verwachten,
  Weet, eeuwig, van geen ondergaan,
Maar blyft in zyne volle krachten,
  Oneindig, zonder wanken ſtaan.
ô Schoone Dag! wie kan u roemen
  Na waarde van uw heerlykheid;
Wie kan uw glans genoegzaam noemen,
  Van zulk een hoogen Majeſteit?
ô Jezus! laat het doch geſchieden,
  Dat haare ſtraalen, door 't geloof,
Alle aardſe ſchaduuw weg doen vlieden,
  Als of men een gordyn verſchoof,
Wy kyken uit naar 't zalig Ooſten,
  Met uitgeſtrekten hals en hooft,
En hoopen op het ſchoon vertrooſten,
  Dat ons de waarheid heeft belooft:
Wat achter blyft; dit zal gebeuren;
  Noch maar een wyltjen in geduld;
Tot God ontſluit zyn goude deuren,
  En alles heerlyk word vervult.

Heilig Antwoord.

E*nde dit is de belofte, die hy ons belooft heeft,* [*naamelyk*] *het eeuwige leven.* I Joan: II: 25.

NA-

N A Z A N G.

Aan den Beminden Leezer.

TOON: Pſalm CXVIII. CXL. Nierea.
Revelje vous.

Nu luſt het my, u voor te maalen,
Het geen men van den Hemel zeid,
Na dat de vrienden Gods verhaalen,
Gekomen tot beſchouw'lykheid,
God is een Wezen, ongemeeten,
De vulle aller eeuwigheid;
Nooit uit te denken, noch te weeten,
Oneindig, zonder plaats of tyd:
Die AL beſtaat in * ZevenKrachten,
Waar uit des waereldsSchepping vlood,
Daar wy het werkbaar Zes betrachten,
En 't Zevental den Sirkel ſloot.
Zo ook, de Zeven Hooft-Planeeten,
Met welks natuur en eigenſchap,
Al 't zichtbaar wezen is bezeeten,
Als in den gantſen boom het zap.
Elk kracht des zaads baard zyns gelyken.
En uit den wortel ſpruit den bloem,
Op dat het zien'loos, zichtbaar blyke,
De zichteloozen grond tot roem.

 't Uit-

* Openb: IV: 5.

'tUitwendig is een werk des Heeren,
'tInwendig is een waare grond,
En zelfs den Schepper om te eeren,
Daar alle wezen uit ontſtond.
Een grond, beſtaande in Zeven Geeſten,
Of Zeven krachten, in malkaêr,
Gelyk, geen minſte noch geen meeſte,
Als of 't maar Een geſtalte waar.
Dat is een onophoud'lyk ſpeelen,
En liefde-worſt'len, onder een,
Omhelzen, kuſſen, vriend'lyk ſtreelen,
Een ja, en Amen, zonder neen.
Niet hoog, of laag, of hier, of ginder,
Of diep, of breed, of na, of wyd,
Of groot, of klein, of meer, of minder,
Maar door de gantſe eeuwigheid;
Een vulle, nimmer uit te ſpreeken;
Daar de eene kracht uit de ander gaat,
Nooit van malkander afgeweeken,
Oneindig, zonder perk, of maat.
Dat zyn die Zeven Wonder-bronnen,
Die uit de Bron der Naam'loosheid,
Van alle eeuwigheid begonnen,
En buiten alle plaats en tyd.
Die Zeven maaken nu te zaamen,

De † Kriſtallyne Wonder-Zee; † Openb: IV: 6.
Een ſchoonheid, die men noit, met naamen,
Voor 't oor genoegzaam, open deê.
Daar alle Verwen in verſchynen,
Zeer heilig, wonderbaar, en klaar,
En wederom gelyk verdwynen,
Door 't liefde-worſt'len in malkaêr.
Gy moet uw aards begryp niet krenken,
Of gy iets beeld'lyks vatten zult:
Maar, van die Zeven Geeſten denken,
Gelyk de Lucht de waereld vult:
Verdubbelleert zyn Geeſt in Zeven,
Die eenig in malkander zyn,
En haare onderſcheiding geeven,
Op 't lichten van de Zonneſchyn:
Met wiſſelbaare hemels Kleuren;
(Gelyk het voor een klein gedeelt,
Met Regenboogen komt te beuren,
Als 't doorgebrooken blikje ſpeelt.)
Zo vullen Godes Zeven Krachten,
De grondelooze eeuwigheid,
Nooit af te meeten met gedachten,
Beſlooten, noch in plaats, noch tyd:
Die worſt'len eeuwig door malkander,
Gelyk een heilig liefde-ſpel.

Daar nu den eenen, dan den ander,
  Zich opend als een Wonder-Wel.
Nu ſchynt het Blaauw te zegenpraalen,
  Als Primas: in den liefdenſtryd;
Dan komt het Groen dat overhaalen,
  En ſtrekt zyn Triumpheering wyd;
Nu komt het Roode door te breeken;
  Dan 't Zilver Wit, zo rein en eêl;
Dat overweldigt, en geweeken,
  Den Primaat laat aan 't goude Geel,
Dat is de ſchoonſte van haar allen;
  De Verw' der heil'ge Majeſteit:
En door dat onophoud'lyk wallen,
  Beſtaat de vreugd in eeuwigheid.
Of u dit wonder kwam te vooren,
  Het is nochtans zo wonder niet,
Uit deeze Moeder zyn gebooren,
  De Kleuren die het oog hier ziet.
Als gyze uw herte brengt te binnen,
  Zo denkt niet, datze ſimpel zyn,
Maar laatze ſchim'ren op uw zinnen;
  Als glans en gloet, en klaare ſchyn.
Gy hebt wel, by Sint Jan, geleezen,
  Van 't Hemelſe Jeruzalem,
Zyn heilig, koſt'lyk wonderweezen,

Te hoog van toon, voor onze ſtem.
Van Paar'len, en van Goude ſtraaten,
Als helder glas, of Kriſtallyn,
En Ed'le ſteenen, boven maaten,
* Van zo veel naamen, ſchoon en fyn:
In zulke ſchoone Steen Koleuren,
Vertoont zich 't gantſe Hemelryk,
Te wonderbaar, om na te ſpeuren,
Waar is een ding, hier by gelyk?
Daar is het Goud geen lyf'lyk wezen,
Maar zweevende, als een klaaren geeſt;
Ach ſchoonheid, nimmer uitgepreezen,
Die eeuwig blyft, en zyt geweeſt!
Nu gaat in myn gedachten onder,
De Zonneſchyn van onze tyd:
ô † Glaze Zee! van zo veel wonder, † Openb: IV: 6.
Met glanſend licht der Majeſteit,
Als helder Kriſtallyn, doorſcheenen,
Wat flonk'ren al uw deelen ſchoon!
Gelyk die hoog geverwde Steenen,
Op 't lichten van dien grooten Zoon:
Het ſchoonſte kind, van alle dingen;

* Het eerſte fondament was Jaſpis: het tweede, Saphirus: het derde, Chalcedon: het vierde, Smaragdus: het vyfde, Sardonix: het zeſte, Sardius: het zevende, Chryzolithus: het achtſte, Beryllus: het negende, Topazion: het tiende, Chryzophrazus: het elfde, Hyacinthus: het twaalfde, Amethyſtus. Openbaaring XXI: 19, 20.

Voor wien de Serafynen, al,
Met zo veel duizend ſtemmen zingen,
Een vreugd, die nimmer zinken zal.
Zy zeggen; Heilig, Heilig, Heilig;
Terwyl dat alvervullend-licht,
Oneindig, eeuwig, nergens deilig,
Haar ſchynt in 't heilig aangezicht,
En ſchitterd door haar herten heenen,
Dat zich het levens-vuur vertoond,
Als een Robyn, met glans doorſcheenen,
Die in 't Kriſtalle lichaam woont.
Dan opend een der Zeven Geeſten,
De groote wond'ren; zyner aard,
Als zynde Primas, of de meeſte,
Die nu Figuuren formt en baard,
Van Paradyſe Hemel-fruiten,
Gezwollen van verborgen kracht,
Op allerhande wonder-ſpruiten,
Door 't liefde worſt'len voortgebracht.
Zo gy haar aardryk wilt betrachten,
Verbeeld u geen gelyfden romp,
Door 't dryven van de wrange krachten
Geſchapen tot een ronde klomp;
Maar toont den ſpiegel van uw leven,
De held're lucht, het allermeeſt,

Een

Een alvervullend geeſt'lyk zweeven,
  Gelyk een klaare Water-geeſt;
Daar duizend ed'le bloempjes Kleuren;
  En flikk'ren, in het helder licht,
Elk even ſchoon om uit te keuren,
  Voor 't Serafyns doorglanſt gezicht:
Die gaat in deeze Gaarden pluiken,
  En vlecht een ſchoone roozenhoed,
Die wil hy tot ſieraad gebruiken,
  En gaan zyn ſpeelgenood te moet.
Wat zullen zy malkander zeggen?
  Dat God zo wonderbaar'lyk is,
Te groot en ſchoon om uit te leggen,
  Rondom volmaaktheid, nergens mis.
Dan word het heilig hert ontſteeken,
  Om met een heer'lyk lofgezang,
In kracht van vreugde uit te breeken,
  Dat gaat in eeuwigheid zyn gang.
Want, door het worſt'len, en beweegen,
  Der Geeſten Gods, in heerlykheid!
Is nu een ander opgeſteegen,
  Als Meeſter, in den liefden ſtryd:
Dan gaat de eerſte Beelding onder,
  Terwyl, uit de eindelooze Kracht,
Een ander triumpheerend wonder,

In

In heiligheid word voortgebracht.
Dat is een eeuwig vreugden leven,
Een eeuwig wonder, zonder end,
Daar alle krachten 't haare geeven,
Waar zich den Engel keert, of wend,
Dat is een waereld, om te minne,
(Dat onze droeve waereld zwicht.)
Den VADER is het Vuur daar inne,
Den ZOON, het Majesteitse LICHT,
Den HEIL'GEN GEEST, het LUGTIG zweven.
ô Waereld! voller heiligheid,
Hoe lust het ons in u te leeven,
Vervult met glans van Majesteit!
Wat zeggen dan de zaal'ge Zielen,
Die, door den Dood, uit vlees en bloed,
Dit duister jammerdal ontvielen,
En zonken in dat eeuwig goed!
Zy zeggen, Heilig, eer zy Gode:
Zyn lof en prys zy onbepaald,
Die ons op deeze Bruiloft noode,
En eindelyk heeft t'huis gehaalt.
Elk brengt zyn triumpheering mede,
Men zingt, en speelt, en jubileert,
Met overmenschelyke reden,
Op dat de vreugd in God vermeerd.

Een vreugd die eindeloos zal duuren.
ô MICHAËL en URIËL,
Hoog koninglyke Kreatuuren,
Wat luiden uwe Kooren ſchel!
Zo word de Godheid ſchoon gepreezen.
Zyt gy der Zielen broed'ren niet?
ô Ja, hoe zouw het anders weezen?
Een hert en Ziel al wat men ziet.
Een zoet en vriend'lyk gunſt betoonen!
Het luſt de ſchoone Serafyn,
Den troon der mensheid by te woonen,
Om dat 'er zo veel wond'ren zyn.
En 't grootſte wonder in haar midden,
Daar zich het Beeld der Mensheid toond:
Dat alle Eng'len hem aanbidden;
In wien de volle Godheid woond.
De ſchoonſte Vorſt der koningryken.
Ach! dat men 't driemaal Heilig hoort!
Hier moet des Hemels glans bezwyken
Voor 't Wezen van 't geformde WOORD:
Wiens ongebeelde hemels Wezen,
Vervult de gantſe eeuwigheid,
Nooit uitgeſprooken, noch volpreezen,
De Kracht en Glans der Majeſteit:
Die ider Vuur-Ziel, in 't bezonder,

Als tot een Speelgenood geniet:
ô Allergrootste en schoonste wonder,
Van alle wond'ren die men ziet!
Het aangenoome plaats'lyk Wezen,
(Daar God zich zelf meê heeft Gebeeld,
Om ons van zonden te geneezen,
En 't afgebrooken weêr geheeld,)
Dat is de Troon-Vorst aller Zielen,
In 't derde Eng'len Koningryk,
Die zich aan haar verlosser hielen,
En achten 't waerelddom voor slyk.
Maar na zyn ongebeelde krachten,
Is hy het Al-vervullend Goed;
Ver boven zinnen en gedachten,
Volkomen God, in elks gemoed.
Dat is de Zaak van alle zaaken,
ô Mensch! dat God uw Weêrgaê word
Alle and're heil'ge Ziels-vermaaken,
Zyn Toegift in uw schoot gestort.
Maar ach! wie kan die toegift meeten;
Dat alle roem van vreugde zwygt;
Daar deeze weelde word bezeeten,
Van hem, die zulk een Deel verkrygt:
Hoe kost'lyk zal het zyn te ontmoeten,
Die Zielen Gods, in heer'lykheid,

Van

Van 't heilig hoofd, tot aan de voeten,
  Bekleed met glans van Majesteit!
Die eertyds als gezonde Booden,
  Doorlicht met Jezus Heil'gen Geest,
Het afgeweeken Mensdom nooden,
  En trouwe wachters zyn geweest.
Die groote Zielen voor den Heere!
  Doch niet ontzach'lyk, maar gemeen,
Om de allerkleinste hoog te eeren,
  Als Speelgenooten onder een:
Wat zullen zy ons al vertellen
  Van God, en 't God'lyk wys bestuur!
Elk heeft zyn wonder voor te stellen,
  Vervult met heilig liefde-vuur.
Volmaaktheid weet van perk noch ende,
  Maar voegt ons heug'lyk aan de hand,
Die wy hier onderwegen kende,
  Nu zalig, in het Vaderland.
ô Paulus! wat gy zaagt, en hoorden,
  Is voor het aanzicht openbaar,
Die allergrootste Wonder-woorden,
  Daar in uw tyd geen tong toe waar.
Wat zal 't dan weezen, myn beminde,
  Die veellerleie hemels-Aard,
Der Heil'ge Eng'len, op te vinden,

Al, ſchoone Broeders, lief, en waard!
De ſnelheid wacht geen traage voeten,
Maar gaat gelyk een blikſem door,
Om deeze en geene te begroeten,
In 't een, of 't ander Eng'len Koor.
Wat zal 't een vriend'lyk weldoen maaken,
Die groote Vorſten, in haar Troon,
Omglanſt met flik'rend helderblaaken,
Van kleurend licht, en noem'loos ſchoon,
Doorgloeid van 't God'lyk liefde-vonken,
Te zien in zulk een kleinheid ſtaan;
Zo diep in Deemoed neêrgezonken,
Eenvoudig, zonder trots of waan!
Weg ſchroomen en ontzach'lyk beeven,
Voor eer, en ſtaat, en heerlykheid,
Men kent u niet in 't Eng'le leven,
Gy zyt een kind van deezen tyd.
ô Ruimte! zonder paal, of ende,
In eeuwigheid niet uit te gaan;
Waar dat zich uw bewoonders wende,
Zy treffen nieuwe wond'ren aan.
Ziet Menſch, komt uw gezicht verklaaren,
En denkt, waarom ons Chriſtus raad,
Geen Schat op aarden te vergaâren;
Des Hemels Schat is zonder maat.

En

En wyl het aardſe ons verduiſtert!
En dooft het licht van ons gemoed,
De Geeſt gevangen neemt, en kluiſtert,
En ophoud van het eeuwig goed;
Zo leerd zyn wysheid ons verlaaten
De id'le dingen deezer tyd,
Op dat wy 't waare goed bezaten,
By God, in alle eeuwigheid.
Hef op, hef op, gy hooge Kooren,
Hef op, hef op, een hoogen ſtof,
En laat het lied van Heilig hooren,
Den Leven-Vorſt tot prys en lof.
Ja zingt maar voort, gy groote Troonen,
Wy ſtemmen met u allen in,
En of wy noch op aarde woonen,
Zo maaken wy een klein begin.
Word licht, ô Aarde! en aardſe dingen,
Word licht, al wat de Waereld geeft,
By 't eeuwig Al, is 't al geringe
Wat zy in haaren omtrek heeft.
ô Pel'grims, in den vreemden lande,
Wat weelde treed ons in 't gemoed!
Zouw ons ontſtooken hert niet branden
Na 't zalig deel, van 't eeuwig Goed!
Dit hoorde ik onderweeg vertellen,

Van 't Vaderland, van ruſt en vreê,
En wyl wy gaan als reisgezellen
Zo deelen wy 't u weder meê,
Maar, als wy 't zelver eens aanſchouwen,
Van aangezicht, tot aangezicht,
Dan zullen wy de handen vouwen,
En buigen voor dat heilig licht,
Ach Jezus! Jezus! Ziels-beminde,
Geleid ons door dit land der Tyd,
Op dat wy u voor eeuwig vinden
In 't Zalig Ryk der eeuwigheid.

A M E N.

REGISTER

Van de Zinſpreuken en Verzen der Zinnebeelden.

A.

B.

D.

Het

R E G I S T E R.

TWEEDE REGISTER,

Van de Toe-Zangen.

A.

D.

E.

G.

H.

I.

O.

W.

E I N D E.

NAA-

NAAMEN der BOEKEN
van
JOANNES LUIKEN,

Die alle by KORNELIS vander SYS, gedrukt, en te bekomen zyn; op groot en gemeen papier.

SCHRIFTUURLYKE GESCHIEDENISSEN,
Vertoond in Drie honderd zeven en dertig Bybelse Figuuren.

BESCHOUWING DER WERELD,
Bestaande in Honderd Figuuren.

BYKORF DES GEMOEDS,
Vervattende ruim Honderd Figuuren.

JEZUS EN DE ZIEL,
Bestaande in Veertig Zinnebeelden.

LEERZAAM HUISRAAD,
Vertoond in Vyftig Figuuren.

MENSCHELYK BEDRYF,
Vertoonende Honderd Ambachten.

'S MENSCHEN BEGIN, MIDDEN EN EINDE,
Bestaande in Een en vyftig Figuuren.

ONWAARDIGE WERELD,
Vertoond in Vyftig Zinnebeelden.

VONKEN DER LIEFDE JEZUS,
Behelzende Vyftig Zinnebeelden.

ZEDELYKE EN STICHTELYKE GEZANGEN,
Met de
WERKEN DER BARMHERTIGHEID,
Versiert met Een en dertig Figuuren.

Alle met Godlyke Spreuken, en zeer Stichtelyke Verzen, daar op passende verrykt.

Als mede zyn GEESTELYKE BRIEVEN.